

Духовні ДЖЕРЕЛА

12. літо 2010

3

Ерік Раст
Керівництво собою –
керівництво зсередини
назовні

7

Ренді Харст
Біблійні принципи і
практика ефективного
особистого свідчення

12

Марк Баттерсон
Невдача як засіб руху

16

Джим Холл
Перетворення
новонавернених у
послідовників і
послідовників у
наставників

22

Гарі Гроган
Свіжий погляд на
хрещення Святим Духом

26

В. Наннелі
Припинення чудес?

Відродити П'ятидесятницю!

Кожному спраглому серцю та затуженому за відродженням апостольської П'ятидесятниці у наші дні варто згадати фрагмент із Книги «Пісня пісень»: «Піднімись, північний вітре, крилатий, південний, - повій на сад мій, нехай появляються пахощі його» (Пісн. 4:16).

Цей ліричний заклик дуже доречний до цілого змісту часопису, який тримаємо у своїх руках. Унікальність статей, розміщених на його сторінках, полягає у тому, що вони у найдоступніших та простих засобах переконують нас у невмирущій народній мудрості: «Щасливе майбутнє – не що інше, як добре відроджене минуле».

А оскільки стародавня минувшина Церкви Христової – це вселена в людях та могутньо діяльна слава Божа, то найвищий пріоритет Церкви Христової есхатологічного періоду полягає саме у тому, щоб негайно та безповоротно повернутися до нашої славетної минувшини.

Вважається дуже логічним та актуальним те, що часопис розпочинається акцентом на головну дійову особу Церкви Христової – спасенну людину, благовісника та духовного провідника. Для його успішної та благословенної діяльності автором поставлений найголовніший наголос, який можна виразити словами: «Збудуй себе – збудуєш інших» або «Веди себе, то поведеш інших». А ці істини абсолютно ідентичні зі словами науки св. апостола Павла: «Наглядай за собою та за наукою, пробувай у тому, - це бо роблячи, і сам спасешся, і тих, які слухають тебе» (1Тим. 4:16).

Чи не головною причиною занепаду

сучасної Церкви є досадне повторення її керівниками та членами суттєвих помилок древньої Коринтської Церкви, в якій емоційність та духовна обмеженість домінували над духовним просвітництвом та жертвним наслідуванням Христа.

У душі Спасителя нашого на сторінках цього часопису знайдено ряд цінних духовних, Біблійних порад, завдяки яким легко буде подолати духовний занепад та піднятися до осяйного рівня апостольської П'ятидесятниці. А серед них, як головні маяки, стоять наступні поради:

- Не втомлюйся благовістити, але силою Бога (Кол. 1:29).

- Зберігай благодать Божу у розумінні та слові (Кол. 4:6).

- Не лякайся тимчасових невдач, за якими у Божих людей неодмінно слідує успіх.

- Постійно вчися сам, а потім навчай інших.

- Ніколи не піддавайся лібералізму та віровідступництву у питанні хрещення Духом Святим.

- Не вір лжевченню про припинення чудес у Церкві Христовій. Не будь зведений блудом безбожників! (2Птр. 3:17-18).

- Будь вірний могутньому Духу П'ятидесятниці та наближай її всеперемагаюче майбуття!

Головний редактор
Василь Боєчко
Єпископ
Доктор теології

№ 12. ЛІТО 2010

«ДУХОВНІ ДЖЕРЕЛА»

Видавець — Всеукраїнський Союз Церкви Християн Віри Євангельської
Головний редактор *В. М. Боєчко*, координатор проекту *Террі Гібс*.

Редакційна колегія:

М. С. Паночко, Омар Байлер

Адреса редакції:

«Лайф Паблішерс», 79008, м. Львів, а/с 890.
Тел. (032) 276 95 97. Електронна пошта: gsamaritan@i.ua

© Лайф Паблішерс

ISSN 0201-4793

LE 03-UK-1200

Передрук статей дозволяється тільки згідно письмової згоди видавництва «Лайф Паблішерс».

За участю Української християнської місії відродження і милосердя «Добрий самарянин», ліцензія ДК № 1141 від 05.12.2002 р. Адреса: 79010, м. Львів, вул. Пекарська, 59.
Підписано до друку 13.07.2010. Формат 60x84 1/8. Наклад 2000 прим.

Керівництво собою – керівництво зсередини назовні

Якщо за «круглим столом» наділених духовними дарами керівників вимовити слово «лідерство», то є велика ймовірність того, що розмова миттєво піде про те, яку роль лідер відіграє у керівництві людьми. Керівники церкви більшу частину тижня керують. Та все ж у нашому прагненні стати кращим керівником ми часто втрачаємо з поля зору найбільш складний і значний об'єкт керівництва – самими собою.¹ Нам властиво нехтувати керівництвом собою, тому що керувати собою набагато складніше, ніж іншими².

Не минає й тижня без чуток про те, що хтось був знятий з посту керівника. Причинами такого падіння ми здебільшого вважаємо сексуальний компроміс, фінансову неспроможність, спрагу влади або відкрито слабе керівництво. Проте публічне падіння керівника – це лише явний симптом більш глибокої причини – внутрішнього падіння. Якщо ми заглянемо у корінь проблеми, то побачимо, що причина, як правило, полягає у нехтуванні керівником своїм власним життям.

У своїй книзі «Керуючи зсередини назовні» Самьюель Ріма пише: «Те, як

керівник керує своїм власним життям, має сильний вплив на його здібність здійснювати публічне керівництво. Існує пряма залежність між керівництвом собою і публічним керівництвом»³.

Один з новозавітних авторів – апостол Павло – добре розумів цю концепцію: «Я виснажую і поневолюю тіло моє, щоб іншим проповідуючи, самому іноді не бути недостойним» (1Кор. 9:27). Павло усвідомлював, що для того, щоб здійснити все, до чого його покликав Бог, йому необхідно постійно утримувати своє життя в порядку.

ВАЖЛИВІСТЬ КЕРІВНИЦТВА СОБОЮ

Керівник повинен турбуватися про своє власне життя, годувати себе і керувати собою. У середовищі керівників це називають самокерівництвом, або «самолідерством». Ефективний керівник повинен вкладати у розвиток в собі якостей лідера набагато більше сил та енергії, ніж у розвиток будь-якої іншої сфери. Ді Хок, спеціаліст з питань лідерства, стверджує, що на «самолідерство» повинно виділятися не менше 50 відсотків часу лідера⁴. Що би сталося, якби керівники церкви серйозно віднеслися до рекомендації Хока і більшу частину тижня

Ефективний керівник повинен вкладати у розвиток в собі якостей лідера набагато більше сил та енергії, ніж у розвиток будь-якої іншої сфери.

присвячували самовдосконаленню себе? Щоби стати зрілим керівником, яким хоче бачити його Господь, необхідно навчитися досконало володіти собою і власним життям.

ФОРМУВАННЯ ХАРАКТЕРУ

Зрозуміти особистість людини, помітити у ній певні здібності, відділити головні цінності від другорядних, визначити у ній сильні і слабкі сторони, допомогти людині навчитися спілкуватися і правильно розподіляти час – це ті сфери, на яких керівник зосереджує свою енергію. Хоча існує десяток сторін самокерівництва, найважливішою з них є характер керівника. Якщо у керівника нема високоморального характеру – у нього нема нічого. Наш характер визначає нас. Тільки усвідомивши, хто ми є насправді, ми можемо визначити можливості росту. Для лідера-християнина сферою його діяльності є його характер.

Відсутність сильного високоморального характеру може послужити причиною падіння лідера. Помилки у поведженні з фінансами є виправні. Можна виправити недостаток спілкування у людині. Якщо керівнику не вдалося виконати у житті свої обіцянки – це також поправимо. Але вади характеру можуть згубити лідера. Помилки, здійснені з причини моральних чи етичних вад характеру, зазвичай неможливо виправити. Якщо втрачене довір'я до керівника, то його уже майже неможливо відновити. Люди будуть слідувати за лідером, який володіє такими якостями, як цілісність характеру⁵. Енді Стенлі пише: «Від зруйнування того, що будувалося роками, нас завжди відділяє лише одне рішення, одне слово, одна невірна реакція»⁶. Можна знищити плоди двадцяти- чи тридцятилітнього вірного служіння Богові лише одним компромісним рішенням.

Якщо вади характеру керівника виходять назовні, то це проблема цілісності керівника. Цілісність – це коли те, ким ви намагаєтеся видаватися ззовні, узгоджується з вашим

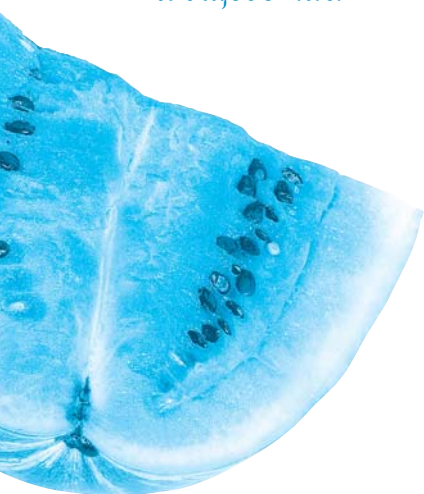
внутрішнім змістом. Щоби дати визначення цілісності, Ервін Макманус наводить аналогію з кавуном⁷. Можливо, ви купували кавун. Коли ви знаходитеся у магазині, все, що ви можете бачити у кавуні, – це його шкірка. Ви стукаєте по ньому і, якщо чути дзвінкий звук, – ви купуєте його. Коли ви розраховуєтеся на касі, то витрачаєте працю зароблені гроші на кавун, хоча все, що ви бачили, – лише шкірка. Потім ви приходите додому і розрізаєте кавун. Що ж ви очікуєте знайти всередині? Кавун. А що, якщо ви розріжете кавун, а всередині побачите банан? Цього ніколи не станеться, тому що ви знаєте, що кавун володіє цілісністю: якщо є шкірка – значить, всередині кавун. Місткість кавуна відповідає тому, як він виглядає ззовні.

А як щодо нас? Якщо зняти з нас верхній шар, що ми побачимо? Чи знайдемо ми там того, за кого ми себе видаємо? Кавун володіє як мінімум однією перевагою над людиною: за своєю природою він має цілісність. А до людини цілісність сама собою не приходиться, навіть до керівника. Її необхідно виробляти в собі.

Керівники, які не нехтують роботою над собою, не залишають без уваги вади свого характеру. Вони не ігнорують ці вади, але поки вони ще малі і можна щось змінити, рівняються на взірць своєї віри. Вони розуміють, що життя однієї людини неможливо розфасувати по різних маленьких коробочках. Ми були створені цілісними істотами. І те, які ми на публіці, не можна ізолювати від того, як ми себе поводимо вдалині від людських очей.

Як лідеру, нам необхідно зрозуміти, якими ми повинні бути, і потім рівнятися на цей зразок⁸. Це не так просто, тому що найчастіше, якщо все пустити на самоплив, ми перетворюємося на людину, якою ми менш за все очікували стати. Ісус сказав: «Бо хто хоче спасти душу свою, той погубить її; хто ж погубить душу свою задля Мене, той знайде її» (Мт. 16:25). Керівник, який працює над собою, повинен померти для своїх при-

Місткість кавуна відповідає тому, як він виглядає ззовні. А як щодо нас?

родних нахилів, щоб стати людиною, яку Бог хоче у ньому бачити⁹. Господь закликає нас стати лідерами, які показують свою внутрішність ззовні, тобто щоб наша сутність як лідера визначалася більше внутрішнім, ніж зовнішнім.

Через усі титули та привілеї, якими володіють керівники церков, гордості нескладно прокрастися у їхнє життя. Коли керівники церкви стають жертвами сексуального гріха або владолюбства, здебільшого у корені цих проблем лежить гордість. Послання до Римлян (12:3) нагадує нам: «Говорю... щоб ніхто не думав більше *про себе*, ніж треба думати, а думав тверезо, як Бог кожному уділив міру віри». Перше послання Петра (5:5) попереджує нас: «Бог гордим противиться, а смиренным дає благодать».

Допомогти керівникам церкви міцно стояти на ногах і не забути, ким вони є насправді, може вправління у духовному принципі служіння слуги. Коли лідер служить на колінах, перекинувши рушник через плече, щоб омити ноги, він пам'ятає, що велич Ісуса полягала у тому, що Він служив як слуга. Ісус ніколи не гордився Своєю Божественністю. Своє положення у суспільстві Він порівнював з положенням слуги. Умалившись, Він став Великим. «Умаління» і «служіння слуги», можливо, не ті слова, які найбільше підходять для лідера, але вони були зручні для нашого Лідера – Спасителя.

Визнання своїх слабостей – це ще один чудовий спосіб не дати розростися своїй гордині. Багато лідерів не зовсім чітко усвідомлюють свої сильні і слабкі сторони. Щоб відкрито визнати свої слабості, потрібно мати достатньо смирення¹⁰. Лідери, які дисциплінують себе у самоуправлінні, з готовністю визнають свої слабкі сторони. Замість того, щоб приховувати їх і цим підготовувати свою гордість, вони відкрито визнають свої вади, просячи сильних допомогти їм з ними впоратися.

БЕРЕГТИ СВІЙ ХАРАКТЕР

Керівники церкви повинні добре управляти собою, тому що ставки надто високі. Для лідерів-бізнесменів у їхньому фінансовому балансі постійно фігурує

знак долара. Для лідерів церкви цим знаком є майбутнє служіння і вічність. Сумно бачити політичного керівника чи бізнес-лідера, які стали жертвою свого недбалого відношення до чогось, але якщо спотикається керівник церкви, то ціна його падіння набагато вища.

Пет Вільямс, християнин і віцепрезидент «Орландо Меджик» («Орландо Меджик» (англ. "Orlando Magic") – професійний баскетбольний клуб, який виступає у Національній баскетбольній асоціації США – прим. пер.) пропонує шість основних правил, як берегти свій характер¹¹. Це дуже корисні поради для тих, хто хоче керувати собою.

1. Виділяйте час для відпочинку душі і тіла.

У багатьох керівників церкви такий швидкий темп життя, що у них практично не залишається часу на себе. Переважно Ісус, щоб емоційно відновитися, залишав натопт і проводив час наодинці з Отцем. Лідер, який здійснює керівництво собою, зазвичай на регулярній основі відводить час для молитви, читання і ведення записів. Найбільший дар, який лідер може передати своїм послідовникам, це серце, приведене в порядок.

В додаток до цього керівнику необхідно здійснювати турботу про своє тіло. Менш за все лідер звертає увагу на своє фізичне здоров'я. Біблія закликає нас прославляти Бога у наших тілах (1Кор. 6:20). Добре здоров'я забезпечує нас енергією і запасом життєвих сил для того, щоб слідувати за Божим закликом. Частиною життєвого устрою лідера повинно бути добре харчування і регулярні фізичні вправи.

2. Коли перед вами стоїть важкий етичний вибір, або ви зіштовхнулися із спокусою, подумайте про той приклад, який ви показуєте оточуючим.

Подумайте про тих, хто за вами спостерігає – про дітей, друзів, наставників, членів церкви. Як вплине на них ваше рішення? Коли людина стає лідером церкви, разом з цим вона набуває моральну владу над людьми, які слідують за нею¹². Наша моральна

Лідер, який вступає у відносини підзвітності своїм друзям, набагато менше ризикує погоріти, ніж самотній рейнджер.

влада може бути втрачена у мить ока. Коли підкрадається спокуса, треба запитати у себе, чи вартує наше «так» спокусі тиєї болі, яку ми принесемо людям, які нас поважають.

3. Зробіть себе підзвітним невеликій групі друзів, яким ви довіряєте.

Лідер, який вступає у відносини підзвітності своїм друзям, набагато менше ризикує погоріти, ніж самотній рейнджер (людина, яка діє наодинці, герой американського вестерна – прим. пер.).

Самоуправління – це надто важка праця, щоб справитися з нею наодинці. У лідера повинна бути невелика група людей, яким він довіряє, щоб регулярно звіряти свій курс з ними, задавати їм важкі запитання. Кожен з нас може так часто обманювати самого себе, що потім вже починає вірити своїй брехні, а друзів не так легко обманути.

4. Сфокусуйтеся не на іміджі, а на цілісності.

Лідери, які постійно працюють над своїм внутрішнім станом, зможуть піднятися над тими складними ситуаціями в житті, які тягнуть їх донизу. Доктор Роберт Террі, автор книги «Рефлексивне лідерство» (“Reflective Leadership”), відмічає: «Наша справжня сутність – це виклик самим собі бути щирими і справжніми з собою, у своїх відносинах з людьми та зі світом»¹³.

5. Укореняйтеся в своїй вірі.

Як послідовники Христа ми віримо, що Божий Дух сильний зробити зміни у серцях людей. Змінити характер людини – це занадто важке завдання, щоби справитися з ним без дії Духа Божого. Якщо ми постійно турбуємося про правильні взаємовідносини з Христом і налаштовані на потрібну хвилю, щоби чути голос Святого Духа, ми залишаємося залежними від дії Бога у нашому житті. Чим глибше ми занурюємося у Його любов, тим глибшою стає наша любов до оточуючих, і тим надійнішим стає захист від зла.

6. Ставтеся до вад свого характеру і таємних гріхів твердо і безкомпромісно.

У кожного лідера є своя темна сторона. Дехто за будь-яку ціну стараються догодити людям, інші прагнуть зробити собі ім'я, треті не можуть дати раду зі своєї злобою, четверті поєднують у собі ті та інші тенденції. Усі ці аспекти мають негативний відбиток на здібностях лідера вести за собою людей. Білл Хайбелз запитує лідерів: «Хто несе відповідальність за вирішення ваших внутрішніх проблем так, щоби вони не мали негативного впливу на церкву? Ви.»¹⁴. Духовному лідеру необхідно розібратися з цим. Наші церкви напругу залежать від цього.

ВИСНОВОК

На останній сторінці своєї книги «Лідер наступного покоління» Енді Стенлі розмістив серйозне запитання: «Чи помічаємо ми у своєму житті сьогодні те мале, що має усі передумови розростися до великих розмірів?»¹⁵. Слабий характер не з'являється нізвідки. Усе починається з такого маленького, що іноді його навіть важко роздивитися. І врешті-решт ця колись непомітна вада розростається у велику проблему, яка управляє життям лідера. Це подібно до того, як

розростаються ракові клітини у тілі людини. Легше видалити свої слабкості характеру, поки вони ще маленькі і непомітні.

У Своїй безмежній мудрості Господь вибрав лідерів, щоби ввірити майбутнє Своєї Церкви у їхні руки. Він зробив це, маючи ясні очікування. Він бажає бачити нас непорочними лідерами. Його бажання – щоби ми відточували наші лідерські здібності, були товариські і добре керували своєю командою. Але більш за все це Господь хоче, щоби ми стали майстрами у мистецтві керувати собою.

ПРИМІТКИ

¹ Bill Hybels, «Courageous Leadership» (Grand Rapids: Zondervan, 2002), с. 182.

² Dee Hock, «The Art of Chaordic Leadership», *Leader to Leader 15* (Winter 2000), с. 20–26. Доступна на сайті <http://www.pdf.org/leaderbooks/L2L/winter200/hock.html> от 13 апреля 2005 года.

³ Samuel D. Rima, «Leading from the Inside Out: The Art of Self-Leadership» (Grand Rapids: Baker Books, 2000), с. 27.

⁴ Hock.

⁵ Hybels, с. 189.

⁶ Andy Stanley, «The Next Generation Leader: Five essentials for those, who will shape the future» (Sisters, Ore: Multnomah Publishers, 2003), с. 119.

⁷ Erwin R. «McManus, Uprising: A Revolution of the Soul» (Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2003), с. 70.

⁸ Там же, с. 81.

⁹ Pat Williams и Jim Denny, «The Paradox of Power: A Transforming View of Leadership» (New York, Warner Books, 2002), с. 98.

¹⁰ Stanley, с. 22.

¹¹ Williams и Denny, с. 125.

¹² Stanley, с. 117.

¹³ Williams и Denny, с. 127.

¹⁴ Hybels, с. 192.

¹⁵ Stanley, с. 132.

Ерік Раст, старший пастор церкви Асамблей Божих «Седар Хіллс», Сендпойнт, штат Айдахо

Біблійні принципи і практика ефективного особистого свідчення

Результати недавнього дослідження показали, що лише 10 відсотків людей, які прийняли рішення слідувати за Ісусом, продовжують відвідувати богослужіння.

Загальноприйнятим є той факт, що найефективнішим методом благовістя є особисте свідчення членів церкви за межами молитовних будинків.

Інше дослідження показало, що мен-

ше 10 відсотків членів церкви задіяні у благовістя. Чому християни не розповідають іншим про Ісуса Христа? Багато вважають, що основною причиною цього є байдужість – їм все одно, чи спасуться інші. Я ж вірю, що послідовники Христа мають у своєму серці бажання бути успішними свідками, але вони

Нам необхідно дисциплінувати себе для того, щоб приймати участь в особистому свідченні, але в той же час не менш важливо залишатися залежними від Бога, тому що без Нього багато що нам невідвладне.

переживають почуття страху, почуття власної неспроможності, коли з'являється можливість поділитися своєю вірою, особливо з тими, хто до того не був християнином.

Ісус сказав: «Пізнаєте істину, і істина зробить вас вільними» (Ів. 8:32). Дізнавшись про те, що богонатхненне Слово говорить про благовістя та його сутність, християни зможуть отримати свободу від почуття власної неспроможності і страху при особистому свідченні.

Вивчивши, що апостол Павло говорить про благовістя у Посланні до Колосян, християни зможуть звільнитися від неправильної уяви та емоцій, які заважають їхньому особистому свідченню.

Матеріали, в яких сьогодні більше всього має потребу відділ благовістя, стосуються внутрішньої мотивації до свідчення, а також такі, які навчають, як свідчити. Пастори і служителі зможуть різними способами використовувати у служінні принципи благовістя, прихильником яких був апостол Павло. Ці принципи пропонують біблійну схему особистого благовістя, яка може стати невід'ємною частиною повсякденного життя віруючої людини.

ПІДХІД АПОСТОЛА ПАВЛА

Благовістя – це не просто один з варіантів, альтернатива. Те, як ми це робимо, справді має значення. Та ж Біблія, яка наказує нам проповідувати людям Євангелію, пояснює, як це робити.

Павло подав Колоській церкві глибоке вчення про ефективне свідчення християн. Остання частина його послання має керівництво, як віруючі повинні відноситися до нехристиян, яких Павло тут називає «тими, що осторонь» (4:5). Я називаю підхід Павла до благовістя «відповідним» (див. ст. 6). «В молитві кріпиться, пильнуючи в ній з подякою, молячись разом і за нас, щоб Бог відчинив нам двері слова, розказати про тайну Христову, за яку я і в кайданах, щоб відкрив я її, як подобає мені звіщати. У премудрості ходіть перед тими, що осторонь, використовуючи час. Слово ваше *нехай* буде завжди

ласкаве, приправлене сіллю, щоб знали ви, **як кожному відповідати.**» (Кол. 4:2-6; *виділено авт.*).

Наставляння Павла мають два принципи – принцип *залежності* (ст. 2-4) і принцип *дисциплінованості* (ст. 5, 6). Нам необхідно дисциплінувати себе для того, щоб приймати участь в особистому свідченні, але в той же час не менш важливо залишатися залежними від Бога, тому що без Нього багато що нам невідвладне. Павло показує у своєму листі взаємодію Божого і людського. Це записано вище, у першому розділі: «Для того й працюю я, воюючи силою Його, що діє в мені могутньо.» (Кол. 1:29). Павло оправдує людські зусилля («працюю я»), які залежать від Бога («силою Його»).

Поряд з принципами залежності і дисциплінованості Павло виділяє шість принципів життя християнина, які допомагають успішно свідчити невірним.

Пастор може донести церкві ці принципи двома способами. Перший спосіб – це піднести їх як біблійне вчення про особисте свідчення. Другий – розкрити кожен з принципів в особливому контексті, який дозволяє найкращим чином зрозуміти сутність кожного з них. Лише одна проповідь чи лекція навряд чи можуть допомогти віруючим зробити особисте свідчення частиною їхнього повсякденного життя.

Принцип 1 МОЛИТІСЯ ПРО ВІДКРИТІ ДВЕРІ

«Моліться разом і за нас, щоб Бог відчинив нам двері слова, розказати про тайну Христову, за яку я і в кайданах» (Кол. 4:3).

Павло починає своє наставляння закликом колосян молитися. Молитва є невід'ємною частиною благовістя. Якщо Господь не буде працювати у серцях і житті людей, то наша робота не принесе довготривалих результатів.

У Книзі Дії св. Апостолів ми знаходимо прекрасну ілюстрацію того, як Господь працює зі Своїми посланниками. Коли Павло та супроводжуючі його вийшли у суботній день за місто Филипи до ріки, де за звичаєм вони проводили молитовні служіння, вони сіли і

почали розмовляти із жінками, які там зібралися. «І слухала нас одна жінка з міста Тіатир, на ім'я Лідія, яка торгувала кармазином; вона шанувала Бога, їй же Господь відчинив серце уважно слухати все те, що говорив Павло» (Дії 16:14). Павло проповідував Слово, а Господь відкривав серце Лідії.

У нас є привілей і відповідальність проповідувати Євангелію, але тільки Господь може відкрити серце людини. Ми залежні від Господа, Який надає можливості, дає слухачам розуміння і спонукує їх до прийняття рішення.

Віруючим необхідно постійно і регулярно подавати вчення про молитву і надихати їх мати молитву частиною їхнього щоденного ходження з Богом.

Принцип 2 ПРОПОВІДУВАТИ ЯСНО І ЗРОЗУМІЛО

«...розказати про тайну Христову, за яку я і в кайданах, щоб відкрив я її, як подобає мені звіщати» (дослівно – «щоби я зміг зробити її зрозумілою») (Кол. 4:3, 4).

Проповідь Євангелії Павло визначає як «тайну Христову» (Кол. 2:2). Фокус нашого свідчення повинен бути звернений на Ісуса (див. Кол. 1:13-23, 28; 2:9-15).

Після Вознесіння Ісуса один з найбільш впливових голосів ново-завітної Церкви належав Петру. Силою Святого Духа цей абсолютно неосвічений рибалка став красномовним і сильним проповідником Євангелії.

Свою найвідомішу проповідь апостол Петро виголосив у День П'ятидесятниці. Євангелист Лука наводить декілька проповідей Петра у Діях Апостолів (3:12-26; 4:8-12; 5:29-32; 10:34-43). Якщо проаналізувати усі ці уривки, то ми помітимо, що Петро говорить про дві центральні істини: *хто* такий Ісус і *навіщо* Він віддав Своє життя. Якщо підготувати людину роздумувати над цими двома істинами, він зможе ділитися вісткою про Христа з оточуючими.

ХТО ТАКИЙ ІСУС?

Засоби світської масової інформації зазвичай представляють Ісуса вигаданим літературним героєм. Навіть якщо

Його іноді визнають історичною особою, то вважають великим учителем або пророком, але лише людиною.

Віруючі люди повинні донести іншим, що Ісус був більше ніж просто вчителем чи пророком – Він був Богом в образі людини. Він був зачатий Святим Духом, народжений дівою, жив безгрішним життям, помер за наші гріхи і перемиг смерть Своїм Воскресінням, щоби дати нам прощення і життя вічне.

НАВІЩО ВІН ВІДАВ СВОЄ ЖИТТЯ?

Іван Хреститель проголосив ціль приходу Ісуса на Землю, сказавши: «Ось Агнець Божий, Який бере на Себе **гріх** світу» (Ів. 1:29; *виділено авт.*). Гріх усього людства послужив причиною смерті Ісуса Христа. Пам'ять про хреста Христового свідчить про те, що всі ми – грішники, і ми нічого не можемо з цим зробити.

Показовим є те, що Павло, як і Петро, проповідував у Солуні ті ж дві істини. Лука резюмував проповідь Павла в суботу: «За своїм звичаєм Павло ввійшов до них, і три суботи розмовляв з ними з Писання, показуючи і доводячи, що треба було Христу постраждати і воскреснути з мертвих, і що Ісус, Якого він проповідує їм, є справді Христос.» (Дії 17:2, 3).

Проповідь Євангелії повинна включати ці дві істини про Ісуса. Вони обидві необхідні для розуміння благодаті Божої, проявленої через смерть Ісуса на хресті, Його Воскресіння і Його відкуплення усього людства.

Принцип 3 «У ПРЕМУДРОСТІ ХОДИТЬ ПЕРЕД ТИМИ, ЩО ОСТОРОНЬ»

«У премудрості ходить перед тими, що осторонь» (Кол. 4:5).

Термін «ті, що осторонь», введений апостолом Павлом, визначає справжнє становище невіруючих по їх відношенню до Церкви. З ряду причин багато невіруючих сьогодні знаходяться від християнських цінностей далі, ніж будь-коли. Ми не можемо сказати, що невіруючі люди сьогодні слідуєть християнським принципам або розуміють їх.

Щира розповідь про наші особисті переживання і відносини з Ісусом Христом може стати переконливим аргументом для деяких людей.

Бог закликає кожного віруючого бути свідком, і кожен віруючий може з Божою допомогою бути таким.

Перед Церквою сьогодні стоїть нелегке завдання: донести Євангелію своєму народові, як це роблять місіонери в інших країнах. Якщо християни більшу частину свого життя провели у церкві, вони набули християнський світогляд, християнські цінності, вони розмовляють церковною мовою. Людина віруюча і невіруюча можуть обоє говорити однією мовою, але християни іноді використовують церковну лексику, яка може бути незнайома або незрозуміла у світському колі спілкування.

Використовуючи церковну лексику, ми таким чином створюємо комунікаційний бар'єр з невіруючими. Християни розуміють такі слова як «спасенний», «Євангелія», «помазаний», але ці слова можуть привести у замішання людей, які з ними незнайомі. Щоб досягнути невіруючу людину, потрібно говорити її мовою, а не нашою.

Іноді в церквах необхідно підготувати християн поділитися своєю вірою на зрозумілій мові, використовуючи близькі їм поняття, – саме так поступав Ісус.

Принцип 4 **«ВИКОРИСТОВУЮЧИ ЧАС»**

«Використовуючи час» (Кол. 4:5).

Кожна можливість, яка у нас появляється, – унікальна, тому що люди, з якими ми зустрічаємось, і обставини, у яких це стається, – різноманітні. У кожній можливості є свій час. Сприятливої можливості вдруге може і не бути.

Вивчення місць Святого Письма чи курси з підготовки євангелістів не підготують християн взаємодіяти з кожним з людей по окремоті. Істини, які допомагають нам давати відповідь у різних ситуаціях, можуть допомогти нам, тільки якщо ми маємо постійний правильний стан перед Богом. Це означає, що нам необхідно постійно зростати в особистому пізнанні Ісуса Христа. Ми ніколи не станемо випускниками цього навчального закладу, якщо перестанемо навчатися. Для всіх нас це духовна школа. Те, що ми пережили і пізнали особисто, зможе переконати і невіруючих.

Багато відчувають себе нездатними для свідчення, тому що вони вважають, що погано запам'ятовують інформацію і не можуть завчити необхідні, на їхній погляд, місця Писання. А навіть якщо їм і вдасться їх завчити, вони недостатньо впевнені, що зможуть згадати їх у потрібний час. Але кожний віруючий, навіть без проходження курсу благовісників, може поділитися своїм особистим свідченням і помолитися.

Особисте свідчення є у кожного. Щира розповідь про наші особисті переживання і відносини з Ісусом Христом може стати переконливим аргументом для деяких людей. Одним з найкращих способів служіння невіруючим є молитва. Коли невіруючі люди діляться своїми проблемами, запропонуйте помолитися за них. Якщо ми віримо, що Бог відповідає на молитву, нам потрібно вправляти нашу віру в молитві за людей і вірити, що Він відповідає. Молитва віруючого може мати позитивний ефект на тих, хто слухає її. Коли віруюча людина молиться за потреби, люди відчувають її щирість і бачать, у яких відносинах людина з Богом. Коли Господь відповідає на молитви, це може відкрити серця людей до Євангелії.

Пастори і служителі можуть надати членам церкви

можливість поділитися з невіруючими людьми свідченням, проводячи євангелізацію.

Принцип 5 **ГОВОРИТИ З БЛАГОДАТТЮ**

«Слово ваше нехай буде завжди ласкаве, приправлене сіллю, щоб знали ви, як кожному відповідати» (Кол. 4:6).

Апостол Петро у своєму першому Посланні (1Птр. 3:15) говорить слова, подібні до тих, що сказав Павло. Петро переконує віруючих бути завжди готовими дати відповідь про свою надію, але з «лагідністю і страхом». Важливим є не лише те, що ми говоримо, але і як ми це говоримо.

Більшу частину нашої міжособистісної комунікації складає несловесне спілкування. Якщо є суперечність між тим, що людина говорить, і як вона говорить, то співрозмовнику більш властиво сприймати несловесне послання. Людина може відчути, що віруючий ніби оправдується, хоча, здається, говорить правильні слова, але або щиро, або з сарказмом. Інтонація нашого голосу, вираз обличчя можуть привести в замішання слухача, якщо вони не співзвучні з нашими словами.

Багато з людей, до яких ми намагаємося достукатися, мають негативний досвід взаємодії з церквою і ведуть себе насторожено, іноді навіть вороже, по відношенню до того, хто свідкує. Інші мають емоційні рани, що робить їх огрубілими до сприйняття духовних істин. Християнин, який говорить з благодаттю та щирістю, може нейтралізувати негативне враження, залишене людьми, чиї слова не відповідали їхньому життю.

Сіль покращує смакові якості їжі. Таким же чином дух благодаті та смирення, і повага до людини можуть «приправити» вашу розмову з невіруючим. Нам не треба поступатися істиною – ми просто повинні підносити істину з добротою.

Віруючі люди повинні постійно духовно зростати, щоби плід Духа став очевидним у їхньому житті. Рішучим фактором в особистому свідченні часто є відповідність слів того, хто говорить, до його життя.

Принцип 6 ВІДПОВІДАТИ КОЖНОМУ

«Щоб знали ви, як кожному відповідати» (Кол. 4:6).

Доцільність – це індивідуальне питання. У нашому старанні зрозуміти і діяти мудро по відношенню до зовнішніх ми не повинні забувати, що кожна людина індивідуальна. Важливо зрозуміти спосіб мислення людини, її цінності, турботи, інтереси, бажання, зрозуміти культуру, у якій вона виросла, прийняти до уваги її покоління. Узагальнення лише можуть збити з пантелику, бо ж кожна людина унікальна. Такі терміни, як «бебі-бумер», «покоління X» (покоління, народжене після буму народжуваності з 1961 по 1981 р. – прим. пер.), «постхристиянський» чи «постсучасний», є просто узагальненнями, стереотипами, які змішують окремих реальних людей у штучне утворення чи термін.

Живі люди – це не просто статистика, просто душі, які набуваються для Царства. Люди – це особистості з яскраво вираженою індивідуальністю – унікальні творіння, для кожного з яких Господь має ціль і план. Царство Боже складається з окремих людей.

Ісус – величний приклад у вченні Павла. Вчення Ісуса було зрозумілим для слухачів. Він використовував лексику та ілюстрації з повсякденного життя Своєї аудиторії. Він виділяв людину з натовпу, використовував зрозумілу їй мову і доступні поняття.

Іноді нам необхідно нагадувати собі, що вірш Біблії, який найбільше цитується, – Євангелія від Івана 3:16 – взятий не з проповіді Христа, а з Його тихої нічної розмови з Никодимом, в якій Ісус давав відповіді на питання, які хвилювали того фарисея.

Навіть коли Ісус навчав натовпи, Він часто концентрував увагу на окремих людях і відповідав на їхні запитання. Невіруючі достойні того, чого були достойні ті, хто вступав у розмову з Ісусом, – отримати відповіді на свої запитання.

Бог закликає кожного віруючого бути свідком, і кожен віруючий може з Божою допомогою бути таким. Члени церкви можуть бути впевнені, що Господь буде ефективно використовувати їх в особистому свідченні, якщо вони працюють разом із Святим Духом, який робить роботу в житті невіруючої людини. П'ять віршів у Посланні до колосян пропонують біблійне практичне і доступне вчення про особисте свідцтво. Принципи залежності (вірші 2-4) і дисциплінованості (вірші 5-6) мають відношення до усього життя людини. Ці принципи повинні постійно вкорінюватися у всіх аспектах діяльності церкви.

Істина Божого Слова може дати свободу людям від усього того, що заважало їм свідчити, серед іншого допомогти їм побачити ціль, яку Господь хоче здійснити через них.

Якщо пастори і керівництво церкви допоможуть людям зрозуміти ці дієві істини, про які навчає Павло, віруючі зможуть жити життям, яке буде ефективним свідченням для оточуючих людей.

Ренді Харст,

Керівник відділу благовістя
Генеральної Ради Асамблей Божих,
Спрінгфілд, штат Міссурі. За додатковою інформацією про «відповідне благовістя» звертайтеся на веб-сайт
<http://www.reaching.ag.org>
і <http://www.evangelism.ag.org>.

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ?

Ви можете знайти журнал «ДУХОВНІ ДЖЕРЕЛА» в режимі он-лайн тринадцятьма мовами. Відвідайте сторінку «ДУХОВНИХ ДЖЕРЕЛ» в інтернеті і натисніть мишкою на потрібному вам прапорці. У вас з'явиться вибір з тринадцяти мов, якими публікується журнал: **хорватська, венгерська, іспанська, хінді, португальська, французька, румунська, українська, тамільська, німецька, російська, бенгальська і малайялам**. Ви зможете або читати статті журналів в режимі он-лайн, або завантажити файли для зручності використання пізніше. Вся інформація знаходиться на сайті: <http://www.enrichmentjournal.ag.org>.

Ви також можете поставити нам будь яке запитання або попросити про додаткову інформацію за адресою:

EnrichmentJournal@LifePublishers.org.

Марк Баттерсон

УСПІХ

***Невдача
як засіб руху***

Більше 10 років я служу пастором церкви «Нешнл Комюніті» у Вашингтоні. Мені подобається жити на Капітолійських пагорбах. Я молюся Господу про можливість служити пастором однієї церкви впродовж усього свого життя.

Але я також пережив свою долю труднощів, розчарувань та невдач.

Після закінчення Центрального біблійного коледжу в Спрінгфілді, штат Міссурі, я відвідував семінарію Євангельської богословської школи св. Трійці у Діерфілді, штат Іллінойс. Моєю мрією було відкрити церкву у Чикаго. Моя дружина і я виростили у Напервілі, західній околиці Чикаго. Я люблю чиказьку піцу (чиказька піца (*Chicago-style pizza*) має *грубий корж, сформований у глибокій формі для випікання. Порядок інгредієнтів змінений: корж, сир, топінг, соус зверху.* – Прим. пер.). Та й Майкл Джордан все ще грав за «Чиказьких буйволів». То як же нам хотіти відкрити церкву десь в іншому місці?

Ми зібрали активну групу, відкрили рахунок у банку і вибрали назву для майбутньої церкви. Я навіть склав 25-річний план розвитку церкви. Але наша активна група розпалася ще до проведення першого богослужіння.

У мене до цих пір залишилися питання без відповідей стосовно відкриття тієї першої церкви. Чи взагалі ми були покликані відкривати оту церкву? Чи запланував Бог для нас невдачу? Чи закінчився час, в який ми повинні були трудитися там? Чи моя недосвідченість або обмаль здібностей стали причиною провалу? Після подібного досвіду я виніс для себе одну істину: іноді наші плани мусять провалитися, для того щоб здійснилися Божі плани.

Ця невдала спроба відкриття церкви відмічає «найтемніший» з періодів мого життя – період розчарування і розгубленості. У мене не було жодного розуміння, куди йти і що робити. Емоційно і духовно я був подавлений.

Якщо ми дозволимо невдачам взяти над нами верх, вони можуть погубити нас. Але якщо ставитися до невдач правильно, то можна отримати найцінніші уроки. Тоді ми не такі схильні приписувати собі наступний успіх або прий-

мати його як щось таке, що саме по собі зрозуміле. Ми відкриваємо для себе те, що навіть якщо ми падаємо, терплячи невдачу, то є Господь, Який підхопить нас. Через невдачу нам відкриваються інші можливості.

Коли я похоронив мрію відкрити церкву у Чикаго, мені було без різниці, куди їхати. Тому після декількох місяців молитви і пошуків для мене відчинилися двері у Вашингтоні. Нам не було де жити, не було гарантованої зарплати, але по вірі ми спакували речі і поїхали.

КІНОТЕАТР

У перший тиждень січня 1996 року снігова буря пройшла по Східному узбережжю США, залишаючи рекордні у столиці снігопади. Це була моя перша неділя, яку я провів у якості пастора церкви «Нешнл Комюніті». На богослужінні були присутні лише троє – моя дружина, мій син і я. Але за один тиждень ми пережили ріст в 633 відсотки, коли наступної неділі прийшли 19 осіб.

Ми відкинули декілька аксіом про насаджування церкви. Мене навчали, що якщо впродовж першого року служіння ти не досягнеш сотні душ, а за другий рік служіння – двохсот, то тобі ніколи не взяти цю планку. Кількість людей, які відвідували наші служіння впродовж року, приблизно дорівнювала 35. Часто служіння починалися з шести-семи присутніми. Під час прославлення я заплющував очі, тому що те, що я бачив, відкриваючи їх, пригнічувало мене. Але я ніколи не сумнівався у своєму призначенні. Я знав, що Господь прикликав нас. Я був впевнений, що обов'язково станеться щось добре. Тоді я ще не знав, що добрим для мене буде те, що я сприймав тоді як погане.

Восени 1996 року середня школа, у якій ми збиралися, була зачинена через порушення техніки пожежної безпеки. Наша церква тоді могла стати ще однією невдалою спробою відкриття церкви. Ми почали шукати приміщення, де можна було би збиратися, але всі двері перед нами зачинялися, крім однієї – кінотеатру на залізничній станції «Юніон».

В ретроспективі важко уявити собі стратегічно більш важливий духовний плацдарм, ніж станція «Юніон». 25 мільйонів людей щорічно проходять через станцію «Юніон», роблячи її найбільш відвідуваним місцем у місті Вашингтоні. Тут розташовані 9 кінотеатрів, 40 ресторанів швидкого харчування і автостоянка. До нас навіть підведена своя лінія метро, яка висаджує і забирає тебе біля центрального входу. Якби Господь не закрив перед нами двері у вашингтонській середній школі, ми не шукали б відчинені двері у кінотеатрі.

Я також повинен тут навести одну історичну деталь. В день, коли я підписав договір оренди кінотеатру на станції «Юніон», я купив книгу про історію виникнення станції (*«Union Station: A History of Washington's Grand Terminal»*). Я хотів знати історію її створення. 28 лютого 1903 року президент Теодор Рузвельт підписав законопроект Конгресу, затверджуючи будівництво станції «Юніон». Він називався «Законопроект Конгресу по будівництву станції «Юніон», а також для інших цілей». Рузвельт думав, що він будував залізничну станцію, але Господь знав, що через роки станція буде служити для Його цілей через служіння церкви «Нешнл Коммюніті».

ТАМ, ДЕ СКУПЧЕННЯ НАРОДУ

Коли я зайнявся відкриттям церкви, в мене було типове розуміння: знімати приміщення необхідно до тих пір, поки церква не зможе купити або збудувати власну будівлю. Але моя система понять змінилася. Я знав, що ми ще довгий час не зможемо навіть думати про покупку чи будову власної будівлі. Земля тоді коштувала від 25 мільйонів доларів за гектар. І тоді до мене прийшла ідея: навіщо ж нам будувати дім, якщо у нас є ніби зроблений для нас під замовлення зал – з великими екранами, зручними кріслами і аудіосистемою об'ємного звучання? Створювати церкву там, де є скупчення людей, стало нашим духовним ДНК.

Повертаючись пішки додому від станції «Юніон», на розі двох вулиць я побачив видіння. Я не бачив ангельського хору. Там, де я йшов, стіни не були розмальовані графіті. Але духовними очима я побачив карту міста. На різних залізничних станціях по всьому Вашингтону я бачив церковні зібрання у кінотеатрах, і проводила їх наша церква.

Через деякий час ми почали проводити служіння у ще одному кінотеатрі в Арлінгтоні, штат Вірджинія. Ще пізніше були початі богослужіння ще у двох кінотеатрах – у Джорджтауні (місто Вашингтон) і в Олександрії, штат Вірджинія.

Крім чотирьох кінотеатрів, церкві «Нешнл Комюніті» належить найбільша на Капітолійських пагорбах кав'ярня. У 2008 році міський гід AOL (*мережева інформаційна мережова система у США. - Прим. пер.*) за допомогою голосування визначив кав'ярню «Авен-Езер» як №1 у центральній частині Вашингтону.

Наше прагнення нескладне – необхідно знайти місце, де шляхи церкви і суспільства пересікаються. Ісус не проводив більшу частину часу в синагозі – Він частіше знаходився біля колодязя. У ті часи колодязь був не просто місцем, де можна було почерпнути води. У древній культурі криниця була місцем зібрань. Кав'ярня сьогодні – це сучасний «колодязь».

Ми не лише щоденно взаємодіємо з сотнями людей – два рази в суботу ми проводимо там вечірнє служіння. Всі доходи, отримані від кав'ярні, ідуть на місію.

П'ЯТЬ УРОКІВ

Хочу поділитися з вами уроками, які я здобув, набираючись досвіду з відкриття нових церков.

1. «Зменшіть роздільну здатність». Якщо те, що відкривається перед вашими очима, – лише короткотермінова перспектива, ви будете жити у постійному розчаруванні. Переважно, коли я «під лупою» роздивляюся свої проблеми і негаразди, до мене приходять розчарування. Тоді мені необхідно «зменшити роздільну здатність» і згадати, як виглядає уся картина. Мені доводиться нагадувати собі, що Ісус помер на хресті за мої гріхи 2000 років тому. Мені доводиться нагадувати собі про те майбутнє, яке я буду мати. Це знову підіймає мій дух. Навіщо я роблю те, що роблю? Мені доводиться знову і знову повертатися до початкового покликання, яке Господь дав мені. Доводиться нагадувати собі, що покликання не дається на короткий проміжок часу.

Ріст потребує часу. Господь не може благословити вас понад ваші здібності справитися з цим благословенням. Його набагато менше турбує те, що ви робите, ніж те, ким ви стаєте. Чим довший період очікування, тим більше ви цінуєте отримане. Наприклад, наша кав'ярня стала результатом 8 років молитов і побудови.

Питання не про ріст церкви як такої. Питання про особистий ріст. Якщо особисто ви зростаєте, то церква, якою ви керуєте, буде зростати прямо пропорційно.

Наведу одну ілюстрацію про ріст церкви. Якщо я виклався на всю катушку, то мені здається, що ті, хто вперше прийшов сьогодні на служіння, наступної неділі відразу ж стануть членами церкви. Але жоден з них не повертається. Наступної неділі я проповідую, і подумки вже готовий сам подати на себе скаргу в письмовому вигляді, а люди спасаються і приходять знову.

2. Не лякайтеся помилок. Кожна людина, яка відкриває церкву, боїться провалу і невдачі. І успіх не є ліками від цього. Ліками є невеликі дози невдач, майже як ін'єкції від алергії, щоб виробився імунітет.

«Ін'єкція невдачі» діє звільняюче. Тоді ти починаєш розуміти, що є Господь, Який підіймає з землі, очищає від пороху і бруду. Пережиті невдачі дозволяють залишатися у смиренні перед Господом. У нашій церкві ми віримо, що потрібно випробувати усі варіанти. Якби Царство Небесне підрозділялося на відділи, то ми би працювали у відділі досліджень і розробок. Мною рухає переконання, що є такі способи організації церкви, які ще ніхто не використовував. Але коли випробовуєш щось нове, то помилки неминучі. Нам необхідно досягти такого стану, коли вже більше боїшся втратити благоприємну можливість, ніж допустити помилку.

Якщо люди в нашій команді роблять помилки, це не турбує мене. Чого б я не хотів, то це щоб вони повторювали свої помилки раз за разом. Якщо людина ро-

бити помилку, значить вона пробує щось нове. І це відкриває їй можливість зростати як лідеру.

3. Перестаньте порівнювати. Я люблю змагатися. Я не люблю програвати, коли граю зі своїми дітьми у настільні ігри. І я просив Господа використати мою любов до змагань у Його цілях. Надто часто ми порівнюємо себе з іншими пасторами і дивимося на інші церкви як на суперників.

Спосіб мислення служителя повинен формуватися на основі Божого Слова. Мені не обов'язково старатися підлаштовуватися під всіх людей, які приходять до нас у церкву, тому що вона не є єдиною у місті. Потрібні різні церкви, тому що існують різні типи людей. Давайте ж будемо радіти тому, що ми різні, поки ми усі проповідуємо Євангелію.

Якщо починаєш порівнювати себе з менш талановитими людьми, ніж ти, то в результаті може закрастися гордість. Якщо порівнювати себе з більш талановитими людьми, може закрастися заздрість. І в тому, і в іншому випадку це нам користі не принесе.

Одне з найважливіших завдань служителя – по-перше, зрозуміти, хто він насправді є, а по-друге, зрозуміти, ким він насправді не є. А потім необхідно поставити поряд з собою людей, які зможуть компенсувати його слабкі сторони. На ранній стадії вашого служіння ступінь вашої талановитості буде визначати ступінь вашого впливу. Але з деяким часом цю функцію вже буде виконувати не ваш талант як такий – ступінь впливу буде визначатися людьми, яких ви поставили поряд з собою. Ось чому критично важливим є те, яких людей ви берете в команду, а також пошук і зрощування лідерів.

Якщо у вас не буде чіткого бачення, то ви будете старатися догодити всім і вся. Надто багато пасторів прогинаються під людей. Ми стараємось виконати будь-яке бажання кожного, хто відкриває двері нашої церкви.

Декілька років тому я вивчив напам'ять вислів Авраама Лінкольна, який можна назвати девізом кожного лідера: «Можна догоджати частині народу увесь

час, можна догоджати усьому народу деякий час, але не можна весь час догоджати усьому народу».

4. Продовжуйте навчатися. Один з практикантів запитав мене: «В чому полягає успіх служіння?» Я відповів: «В тому, щоби завжди продовжувати навчатися».

Лідер – це учень. До навчання його частково спонукують цікавість і допитливість. Відсутність гордості дозволяє йому визнати свій недостаток знань і необхідність навчатися.

Вичерпати себе – це те, чого я завжди боявся. Коли перестають приходити нові ідеї, то починаєш користуватися шаблонами з пам'яті. Тоді вже не створюєш майбутнє, а повторюєш минуле. Не ведеш за собою, а стаєш просто управляючим, координатором.

Але є те, що завжди допомагало мені бути відкритим для нового. Читання книг дає можливість побачити багато речей в іншому ракурсі, під іншим кутом зору. Я стараюся якомога більше вивчати і досліджувати. Я відвідую конференції, відвідую інші церкви, щоб почерпнути новий досвід та ідеї. Це допомагає нашій церкві мати перспективу для розвитку служіння і не стати закритою системою.

5. Цінуюте те, що маєте. Коли у мене брали інтерв'ю, то запитали: «Якби вам було необхідно одним словом описати себе, то яке б це було слово?» Я відповів: «Цілеспрямований».

Тоді мені здавалося, що це чудова відповідь. Але тепер я так вже не думаю.

Коли я відкривав церкву, то моєю ціллю було стати пастором більше тисячі прихожан до того, як мені виповниться тридцять років. Нема нічого погано, якщо втілюєш в життя Божі плани, але лише якщо тобою рухає правильний мотив. Те, наскільки сміливо ми можемо мріяти, у якійсь мірі є показником духовної зрілості. Але проблема полягала у постановці моєї цілі: я занадто був зацікавлений у кількості, а не в людях. «Тому ніщо той, хто садить і хто поливає, а Хто зрощує» (1Кор. 3:7).

Іноді я стільки думаю про майбутнє, що не встигаю цінити те, що відбувається у даний момент. Але Господь проговорив мені: «Сьогодні, саме зараз, на цьому місці, старайся бути найкращим пастором, яким тільки ти можеш бути». Це можна порівняти з тим, як батьки з задоволенням проходять кожну стадію віку своєї дитини. Служити не завжди просто. Але давайте не забувати про той привілей, який Бог дав нам бути частиною Його чудесного плану спасіння людства. Ті жертви, які ми приносимо сьогодні, з великим відсотком окупляться у вічності.

Марк Баттерсон,
старший пастор церкви
в місті Вашингтоні, автор книг
«Лев у рові в сніжний час»
і «Погоня за диким гусаком».

Перетворення новонавернених у послідовників і послідовників у наставників

Якщо пастори хочуть знизити високий коефіцієнт духовної смертності серед новонавернених, який викликає тривогу, то вкрай необхідно наставляти таких.

Не забувайте постійно обговорювати застосування отриманих від Слова уроків у повсякденному житті.

Куди поділися всі духовні немовлята? В церквах Асамблей Божих спостерігається тенденція, яка насторожує і викликає стурбованість. Більше 75 відсотків людей, які вирішили слідувати за Христом, через короткий час кудись зникають. Очевидно, це не є нормою, і цілком слушне запитання: «Чому так мало з навернених до Бога людей залишаються у церкві?»

Щоби спробувати відповісти на це запитання, для початку слід розглянути приклад поведінки апостола Павла із солунськими віруючими: «Ми були тихі *серед вас*, немов ота годувальниця, *яка доглядає дітей своїх*» (1Сол. 2:7). Павло знав, що лише завдяки люблячим взаємовідносинам ці новонароджені немовлята у Христі будуть жити і рости; але вони загинуть, якщо їх залишити без турботи і догляду. Павло ставав все більш близьким до них, тому він міг наставляти, підбадьорювати і впрошувати «кожного... як батько дітей своїх» (1Сол. 2:11). В результаті вони духовно виживали і ставали сильними свідками. Павло, як достойний батько, відмічає, що «на всякому місці пройшла слава про віру вашу в Бога» (1Сол. 1:8).

Якщо пастори хочуть знизити високий коефіцієнт духовної смертності серед новонавернених, який викликає тривогу, то вкрай необхідно наставляти таких. Чи є у вашій церкві добре розвинуте служіння, яке допоможе новонаверненому віруючому духовно вижити і стати зрілим членом церкви?

Ця стаття являє собою опис практичних кроків із заснування у церкві ефективного служіння наставлення новонавернених. Плодом цього служіння повинно стати перетворення *новонавернених у послідовників і послідовників у наставників*. Методи його ефективні і підходять для будь-якої епохи.

ЦІННОСТІ УЧНІВСТВА

Кожен раз, коли заблудлий син чи дочка повертається додому, на Небесах – велика радість. Господь закликає нас приєднатися до цієї радості (Лк. 15:6-10). Батько блудного сина переконував свого старшого сина приєднатися до свята, оскільки «брат твій цей» вернувся (Лк. 15:32). Без сумніву, духовно новонароджені є нашими братами, і кожен з них має потребу в прийнятті, тому що вони мають таку ж цінність для Небесного Батька, як і ми.

У Новому Завіті нагадування апостолів про індивідуальну опіку вказують на те, наскільки цінне кожне немовля у Христі. Павло говорив солунянам, що він направляє «кожного з вас», як батько (1Сол. 2:11). Він нагадував ефе-

сянам, як «три роки день і ніч безперестанку зі сльозами навчав *кожного з вас*» (Дії 20:31). Ісус особисто наставляв Петра з самого початку Свого публічного служіння. Тому першочерговим завданням є забезпечення турботи про кожного новонаверненого. Здійснити це можна через взаємовідносини з іншим зрілим християнином або підготовленим наставником.

УЧНІВСЬКА ДРУЖБА

Дружнє наставлення можна надавати людині ще до її покаяння. Дружні відносини можна також розвивати через наставника, який призначається новонаверненому після покаяння. Наставники повинні бути тієї ж статі, що й новонавернені. Необхідно враховувати їхній вік, індивідуальність, професію, графік роботи, місце проживання і керівництво Духом Святим. Зазвичай в міру проведення постійних зустрічей початкова незручність між наставником і новонаверненим поступово відходить. У рідкісних випадках може стати необхідністю призначення іншого наставника.

ВІРНИСТЬ НАСТАВНИКА

Критично важливо встановити зв'язок з новонаверненим вже з першого дня його покаяння. Церква і/або майбутній наставник-опікун повинні домовитися з новонаверненим християнином про час (від 1 до 1,5 години) для проведення занять у невимушеній атмосфері. Виберіть зручне для новонаверненого місце для зустрічі – його дім, або щось на його розгляд.

Проведення зустрічей в домі новонаверненого дозволить опікунові познайомитися з іншими членами його сім'ї і друзями. Таким чином можна підтримувати новонаверненого у свідченні. Це також дає наставнику можливість поспостерігати і глибше зрозуміти середовище спілкування новонаверненого, його оточення.

Такі зустрічі повинні проходити щотижня. Часто саме вірність наставника-опікуна має рішучий вплив на духовне життя новонаверненого.

Церкві необхідно розробити систему підзвітності, в якій наставнику буде необхідно сповіщати про результативність кожної проведеної зустрічі, наскільки якісно вона пройшла.

СТРУКТУРА УЧНІВСТВА

Спільні зустрічі наставника і новонаверненого повинні бути сфокусовані на роботі з Писанням, щоб новонавернений зміг навчитися щоденному спілкуванню з Ісусом. Для цього більше всього підходить проведення уроків з посібниками по вивченню Біблії. Вони направляють новонаверненого безпосередньо до Слова, щоби той самостійно зрозумів, про що говорить Бог. Спілкуватися з Богом вчать через уважне вивчення Його Слова, молячись і слухаючи голос Святого Духа.

Безперервне спілкування з Богом – ціль кожного віруючого. Працюючи з посібником, наставнику необхідно підкреслювати, що Біблія вивчається для того, щоби вона могла бути нашим путівником, керівництвом до дії. Новонаверненому необхідно ділитися зі своїм наставником, що Господь Йому говорить, як він це розуміє і як застосує в житті. Необхідно постійно і щиро відмічати духовний ріст свого учня (Дії 11:23).

ПРОЦЕС УЧНІВСТВА

Перша зустріч

Після знайомства необхідно помолитися про Божу допомогу під час спільного вивчення Його Слова. Молитва повинна бути простою, короткою, на щоденній мові. Це покаже новонаверненому, що молитва – природна розмова з Богом. В кінці уроку необхідно надихнути учня поговорити з Богом подібним чином. Наставнику необхідно підбадьорити його щиро нехитру молитву (наприклад, «Це була гарна молитва. Я знаю, Богові було приємно чути те, що ти Йому говорив»).

По-друге, використовуйте підручники по вивченню, написані таким чином, щоби новонавернена людина могла їх розуміти. Уроки повинні підводити новонаверненого до простих уривків з Божого Слова, які показують, наскільки Господь бажає спілкування з кожним віруючим. Зміст серій уроків повинен включати: 1) розгляд обіцянки слідувати за Ісусом; 2) Його постійна присутність для керівництва і допомоги у послуху; 3) перша і друга заповіді; 4) водне хрещення і хрещення Духом Святим; 5) Причастя; 6) принципи управління часом і фінансами і 7) як свідкувати і наставляти інших.

По-третє, перший урок розберіть з новонаверненим самі, обговорюючи простою мовою, як відповідати письмово на питання, як знаходити посилання з Письма, як розуміти істини уроку і як застосовувати їх у нашому щоденному житті.

Нехай новонавернений зачитує кожне питання і супроводжуючі місця Писання. Потім задавайте зустрічні питання, які легко підведуть його до відповідей на питання навчального посібника в прочитаному уривку з Біблії. Не приймайте просто гарну відгадку чи відповідь, базовану на попередніх знаннях. Ви допомагаєте новонаверненому вчитися постійно знаходити відповіді на його життєві питання в Біблії.

Нехай новонавернений пояснить, що він бачить у даному уривку Писання, який відповідає на питання уроку, і в будь-яких інших місцях Писання, які викликають його інтерес. Дух Святий часто буде показувати йому істини, напряду не

пов'язані з питанням уроку, але відображені в уривку Писання і корисні для нього. Те, що правильно підмічено, необхідно схвалювати, а невірні відповіді м'яко коректувати до тих пір, поки він не зрозуміє істину і не утвердиться в ній. Відповіді на кожне запитання необхідно записувати у відведеному місці робочого зошита. Святий Дух спонукує людину через біблійні істини відмовитися від звичок старого життя і одягнутися у нову поведінку.

По-четверте, домовтесь про постійний, наскільки можливо, зручний для новонаверненого час для зустрічей кожного тижня. На додаток до цього можна щотижня спілкуватися у неформальній атмосфері або щось робити разом (випити кружечку кави, пройтись магазинами, поговорити по телефону). Все це сприяє зміцненню дружби. У такій атмосфері новонавернений може ділитися тим, що займає його думки, задавати питання. Це дозволить наставнику краще зрозуміти, наскільки успішно новонавернений християнин зростає духовно, з чим він бореться, які його цінності. Будьте обов'язковими по відношенню до зустрічей і проведення часу з новонаверненим християнином. Від цього залежить його духовне життя.

На завершення цієї зустрічі пояснить. Наскільки важливо щоденно, крім виконання завдань уроку виділяти час для вивчення Біблії та молитви. Допоможіть йому спланувати час і місце для його зустрічі з Богом і надихніть його бути добросовісним у спілкуванні з Ним.

Друга зустріч

Пройдіться по наступному уроку або закінчіть перший, допомагаючи своєму учневі, де необхідно. Дізнайтеся, чи застосував він щось у житті з того, що вивчив на попередньому уроці. Запитайте про його молитву, чи відчув він Божу присутність, чи проговорив Бог до нього під час молитви або в інший час впродовж тижня.

Якщо новонавернений засвоїв структуру уроку і навчального процесу, то доручіть йому виконати наступ-

МАТЕРІАЛИ, ЯКІ ПРОПОНУЄМО:

1. Холл, Джеймс. <http://www.newchristian.com> Поміж цінних ресурсів на цьому сайті є «Служіння учнівства у церкві» ("Church Discipleship Ministry") безкоштовно у форматі PDF для скачування з «Куточка пастора» ("Pastor's Corner"). Також в «Магазині учнівства» ("Discipleship Store") доступна серія посібників по учнівству "The Harvester's Handbook".
2. Hirsh, Alan and Leonard Sweet. 2006. *The Forgotten Ways: Reactivating the Missional Church*. Grand Rapids: Brazos Press.
3. Hull, Bill. 2006. *The Complete Book of Discipleship: On Being and Making Followers of Christ*. Colorado Springs: NavPress.
4. Hull, Bill. 1998. *The Disciple-Making Church*. Grand Rapids: Revell
5. Hull, Bill and Dallas Willard. 2004. *Choose the Life: Exploring a Faith That Embraces Discipleship*. Grand Rapids: Baker.
6. Roberts, Bob, Jr. 2006. *Transformation: How Global Churches Transform Lives and the World*. Grand Rapids: Zondervan.

ний урок самостійно. Поясніть незрозумілі місця і підбадьорте його робити все якомога краще.

Третя і наступні зустрічі

Бігло пройдіться по заданому на попередньому занятті уроці. Підведіть вашого учня до істин в уривках, які вивчаєте. Обговоріть його питання та відповіді, його відгуки на заданий урок. Якщо він хоче обговорити питання, які не надто важливі в даний момент для його життя, м'яко скажіть, що дасте відповідь на них пізніше, і не відхилляйтеся від уроку. Якщо дане запитання відволікає новонаверненого від процесу навчання, а наступний урок зачіпає цю проблему, то краще перейти до наступного уроку і розглянути питання, які хвилюють учня. Гнучкість – це одна з переваг особистого учнівства.

Не забувайте постійно обговорювати застосування отриманих від Слова уроків у повсякденному житті. Це встановлює дружню підзвітність, яка допоможе досягненню цілі ваших зустрічей – стати виконавцем Слова. Такі обговорення також дозволяють відмічати рівень росту християнина, що буде будувати і підбадьорювати його. Включайте у спільну молитву подяку за просування вперед і за Божу роботу у його житті. Моліться також про Божу допомогу в щоденних труднощах, з якими він зіштовхується.

В кінці кожної зустрічі задавайте йому наступний урок. Продовжуйте робити це для всіх уроків, що залишилися. Я рекомендую 6-8-місячний курс індивідуальних занять. Після закінчення процесу навчання деякі церкви переводять новонавернених у групи спільного вивчення. Коли б не закінчилося індивідуальне наставництво, новонаверненому необхідно приєднатися до групи, яка йому найбільше підходить, для наступної стадії вивчення і зростання. Необхідно системно спостерігати за наступною його участю у процесі групового вивчення.

ТЕМПИ УЧНІВСТВА

Важливіше регулярно зустрічатися, ніж пройти один урок на одній зустрічі. Іноді, щоб задовольнити щоденні потре-

УЧНІВСТВО, ЯКЕ ВЕДЕ ДО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ

Ще до покаяння людини можна непомітно здійснювати її навчання. За допомогою дружби з невіруючою людиною можна підготувати її до прийняття рішення, яке назавжди змінить її життя. Це рішення повинно базуватися на:

- Чіткому розумінні завіту.
- а. Наприклад, необхідно пояснити, що Ісус пропонує вічне життя лише тим, хто підкоряється Його владі. Нема покори – нема спасіння.
- б. Використовуйте словниковий запас, який зрозумілий людині, яка щойно почала ходити до церкви: говоріть про те, що безпосередньо має до неї відношення. Наприклад, Ісус говорив з рибалками про риболовство, з жінкою біля криниці – про живу воду.
- Внутрішньому переконанні в істинності Євангелії.
- Робота Духа Святого полягає у тому, щоби дати це переконання і підвести людину до Христа. А самій людині необхідно прийняти рішення. Ісус сказав: «А коли дозріє, то зараз посилає він серпа, бо настали жнива» (Мр. 4:29). Наше завдання – молитися.
- Усвідомленому рішенні вступити у взаємовідносини з Ісусом на Його умовах.
- Молитву покаяння можна порівняти з підписанням контракту; у ній необхідно обумовлювати умови його заключення. Ті, які шукають спасіння, можуть звершити цю молитву самостійно, або їм можна допомогти молитися, як це було показано вище.
- Неформальні, дружні настанови створюють основу для необхідного після цього курсу навчання з «офіційним» наставником

Джим Холл, Спрінгфілд, штат Міссурі

би новонаверненого, урок доводиться проводити у декілька етапів. Дуже важливо давати стільки часу для розуміння і застосування істини в житті, скільки необхідно. Це подібно до годування дитини – дитина сама вирішує, скільки їжі вона прийме за один прийом. Індивідуальні заняття дозволяють бути гнучкими у темпах учнівства.

ВСТАНОВЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКІВ

Наставник стає з'єднуючою ланкою новонаверненого з церквою, опікуючи його в церкві чи малій групі. Опікун або зустрічається з новонаверненим уже на місці, або підвозить його. Наставнику необхідно сидіти поряд з новонаверненим, знайомити його з людьми, представляти заходи. Це дуже важлива роль, яку слід виконувати з вірністю.

Водне хрещення

Водне хрещення – важливий крок, який новонавернений повинен зробити у послуху. Опікунові необхідно підбадьорити його як наступний етап після нового народження. Наставник може допомогти новонаверненому у підготовці невеликого свідчення, яким поділиться той після хрещення. Його можна записати і прочитати з листка, що зніме зайве хвилювання і зекономить час (інший варіант – показати підготовлене відео з його свідченням). Залученість наставника до водного хрещення може виражатися через молитву про свого учня або, якщо це служитель, в участі у самому процесі подання хрещення. Це також можливість для новонаверненого запросити свою сім'ю і друзів, щоби засвідчити про хрещення і поділитися своїм свідченням.

ВИМІР РОСТУ

Наставнику необхідно запастися терпінням і дати час Слову і Духу зробити переміни всередині людини, щоби звички минулого життя відмерли і дали місце Божим цінностям. Зміни в житті новонаверненого повинні бути наслідком того, що Христос панує в ній, а не наслідком податливості людському тиску. Відмічати зміни, які сталися в людині, необхідно саме тоді, коли вони стаються. Видимими доказами перетворень, що сталися, є постійне старання в молитві та вивченні Біблії; здатність слухати Бога через Писання і молитву і послух Його Слову; свідоме прагнення до зростання у любові до Бога і людей.

ПРАВИЛЬНЕ РІШЕННЯ. СПАСІННЯ І ПАНУВАННЯ

Журнал Біллі Грема «Рішення» має дуже визначальну назву для видання, сфокусованого на благовісті. І при особистому благовісті, і в публічному євангелізаційному служінні центральним питанням є прийняття рішення.

«Ти прийняв Христа як свого особистого Спасителя, але чи прийняв ти Його як свого Господа?» - за своє життя я не раз чув це запитання, яке звучало у церквах. Це запитання повинно підштовхувати людей до більш глибокого рівня духовної посвяти. Але, на жаль, воно також може провести кордон у розумінні спасіння і панування для деяких людей, а це розмежування не є біблійним.

Нам ніколи не слід говорити невіруючим, що спасіння – це лише викуплення від пекла. Христос прийшов не лише для того, щоб звільнити нас від покарання за гріх, але й також від влади гріха.

Два найважливіші рішення у моєму житті були зроблені біля вітваря. Першим було прийняття Христа, другим – одруження. Ці рішення мають певну подібність. Кожне рішення, прийняте у якийсь конкретний момент, визначає велику кількість наступних рішень.

Коли я сказав «так» на своєму весіллі – це одне маленьке слово, – я не до кінця уявляв собі всі наслідки своєї посвяти і те, як вони змінять усе моє подальше життя. Приймавши одне це рішення, я приймав тисячі інших рішень. Насправді, я приймав рішення, що буду їсти на більшості моїх наступних обідах, яким буде посуд, в якому будуть подавати обіди, яким буде стиль меблів на кухні і які занавіски будуть висіти на вікнах. Прохання до Руфі стати моєю дружиною включало вибір її смаків, уподобань і рішень стосовно багатьох речей.

У віці 7 років я вирішив прийняти Христа як свого Спасителя. Хоча на той час я, того не розуміючи, одночасно приймав тисячі рішень. Я визначав, де я буду кожний день Господній, куди будуть йти перші 10 центів з кожного долара, який я зароблюю, які книги я буду читати, і в яких розвагах я буду приймати участь.

Приймаючи Христа, ми отримуємо привілей прощення гріхів. Але ми також повинні відповідно відгукнутися на Христову жертву через підкорення Його владі у своєму житті.

При особистому благовісті чи на публічному служінні, коли ми молимося за людину, яка наворачтається до Христа, необхідно переконатися, що вона розуміє суть рішення, яке приймає. Приймаючи спасіння, ми приймаємо прощення по Божій благодаті і віддаємося Божому пануванню.

Боже Слово навчає, що рішення людини прийняти Христа – це кінцева ціль євангелізаційного процесу. Це початок життєвого слідування за Ним.

Ренді Харст, Спрінгфілд, штат Міссурі

ВІДТВОРЕННЯ

Базове учнівство не вважається завершеним, поки новонавернений сам не стає наставником для іншого новонаверненого. Наставнику необхідно надихати новонаверненого бути свідком у своєму колі спілкування. Просуваючись вперед у процесі учнівства, поясніть учневі, що його навчають, щоби він у свою чергу навчив когось іншого. Покажіть йому, що Бог може використовувати його, щоби допомогти іншим людям, які недавно прийшли до Бога. Коли колишній новонавернений сам стає наставником для когось, необхідно допомогти йому навчитися цьому.

СХВАЛЕННЯ І ВИЗНАННЯ

По закінченню базового курсу навчання необхідно виділити час на ранковому недільному служінні, відмітивши наставника і учня. Пастор може подарувати новонаверненому сертифікат про закінчення курсу учнівства і вивчення Біблії, щоб публічно підтвердити цінність учнівського досвіду для обох сторін.

ПІДГОТОВКА ДО НАСТАВНИЦТВА

Набір наставників

Серія проповідей про учнівство стане мотивацією для потенційних кандидатів у наставники приєднатися до навчання. До кандидатів, проте, необхідно підходити індивідуально, не публічно, не масово, і запрошувати на навчання особисто. Ті, у кого не вистачає впевненості в собі, щоби визватися добровольцем публічно, переважно добре реагують на персональне запрошення пастора або працівника церкви. Особисте запрошення також унеможливить участь у навчанні ще не готових до цього людей.

Кандидат у наставники повинен володіти наступними якостями: послідовна і щира любов до Ісуса і людей, посвята себе послуху Богові; він повинен бути добрим вчителем, добрим слухачем і вміти спілкуватися. Потенційні кандидати повинні бути хрещені Духом Святим або ж щиро шукати цей духовний дар. Їх необхідно навчити роботі з системою настав-

ництва, яка використовується. Навчання необхідне, оскільки більшість з них ніколи не мали наставника. Навчання дозволить їм знайти (або розвинути) навички і набутти впевненості у собі для опікунства і наставництва.

Навчання наставників

Рекомендується, щоби пастор не лише складав курс індивідуального учнівства, але й особисто керував навчанням наставників. Залученість пастора надає цінність учнівському служінню, і він сам, будучи наставником, набуває цінний досвід, який допоможе йому в навчанні інших. Наставники почувають себе потрібними, оскільки їхній пастор залучає їх в частину пасторської роботи у церкві. Навчання повинно включати:

1. Вивчення серії уроків для новонавернених, ознайомлення з їхньою структурою і змістом.

2. Щотижневе зібрання групи, обговорення питань і відповідей по початковому посібнику. Ті, хто навчають, і ті, яких навчають, повинні допомагати один одному уникати церковного сленгу і використовувати повсякденну лексику, зрозумілу для новонавернених. Це може здатися важким для членів церкви, але життєво необхідно для допомоги новонаверненим.

3. Вправлення у терпінні та уважному слуханні.

4. Вправлення в чесності і відкритості по відношенню до свого минулого і досвіду духовного росту. Під час проходження навчання це допомагає новонаверненому християнину розуміти процес росту в житті християнина.

5. Прийняття довіреного йому новонаверненого або віруючого, який ще має сумніви, для служіння йому наставником під час процесу навчання (перевага навчання в процесі роботи). Ефективне навчання наставників подібне до перебування у таборі для новобранців – навчання відбувається безпосередньо через практику і здійснюється під чітким керівництвом.

Потенціал учнівства

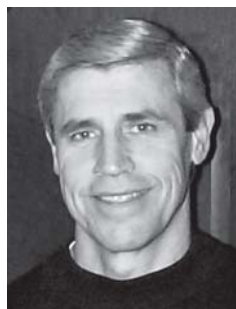
Досвід показує, що старанний новонавернений християнин зазвичай може пройти курс навчання, щоби самому

стати наставником для іншого новонаверненого, впродовж одного року. Таким чином, кількість наставників кожен рік подвоюється. Пастору необхідно оцінити кількість потенційних наставників у своїй церкві, яких він зможе навчити, і, виходячи з того, розрахувати потенційний кількісний ріст церкви, подвоюючи кількість наставників кожен рік. Наприклад, він навчив 10 наставників, які самі пройшли курс, кожен з яких підготував по одному з наставників у перший рік, - через 5 років результатом може бути 320 наставників у церкві ($10+10=20+20=40+40=80+80=160+160=320$). Найвища ціль Божого плану в тому, щоб змінювалось життя конкретних віруючих, а також у тому, щоб кількість віруючих росла.

ВИСНОВОК

«Навчіть всі народи» – ось повеління нашого Головнокомандуючого для Його Церкви. Коли ми станемо перед Ним, що буде свідчити про наш послух Богу для тих, кого ми вели, будучи пастором, чи взагалі для нас особисто як послідовників? Як багато людей стане перед Своїм Господом в результаті нашого послуху?

Вже сьогодні ми у передчутті майбутньої радості від того, що навчання новонавернених принесе нове життя у церкву і буде сприяти її росту. Любов до немовлят у Христі зміцнює віру і приносить задоволення, оскільки ти відчуваєш себе їхнім духовним батьком. А коли наставники стають духовними дідусями і бабусями для новонавернених – це ще більша радість. Немає кращого способу «для звершення святих, на діло служіння, для збудування Тіла Христового», при «дії в міру» кожного члена (Еф. 4:12, 16), ніж служіння учнівства для новонавернених, яке навчить їх трудитися під час жнив пліч-о-пліч з тими, які самі їх наставляли. Це завжди було планом Божим, і Царство Боже сильно постраждало від нехтування ним. Боже Царство процвітає, Отець, Син і Дух Святий радіють, коли ми вірно виконуємо доручене. Тож давайте віддавати себе для праці на ниві, зберігаючи та примножуючи жнива, використовуючи методи, дані нам Самим Господарем жнив.

Джим Холл,

засновник служіння «Нове життя», Спрінгфілд, штат Міссурі. Національний місіонер Асамблей Божих. Холл фокусує свою діяльність на великих населених центрах США. В коло його діяльності входить навчання методам дружнього благовістя і учнівства, публікація матеріалів, які використовуються для навчальних курсів, і допомога пасторам через діяльність біблійних навчальних центрів у більш ніж 35 містах країни.

Свіжий погляд на хрещення Святим Духом

«І сповнились усі Духом Святим, і почали говорити іншими мовами, як Дух давав їм промовляти» (Дії 2:4). В Біблії перекладу А. Уорелла (A. S. Worrell), наводиться наступний коментар до цього вірша: «Це благодатне переживання – чи розглядаємо ми його як занурення у Святий Дух, чи наповнення Ним, чи як дар Святого Духа, – є *привілеєм* для кожної істинно віруючої людини (вірш 39) і її прямим *обов'язком*» (Еф. 5:18). А чи навчаємо ми в нашій постхристиянській культурі цих привілеїв і обов'язків?

Господь хоче хрестити в силі Духа кожного віруючого. І, щоби це сталося, Він хоче навчити пасторів – що Він і робив у кожен епоху і в кожній культурі, – як розкрити це переживання так, щоби досягнути людських сердець, а не відштовхнути їх. У цій статті наводяться практичні поради, як застосувати хрещення Святим Духом у сучасній культурі.

ПОГОДЬТЕСЬ, ЩО ХРЕЩЕННЯ СВЯТИМ ДУХОМ – ЦЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ, А НЕ ПРОКЛЯТТЯ

Місіонери працюють у різних культурах, намагаючись налагодити спілкування з тією культурою, у яку Бог помістив їх. Звичайно ж, їм зовсім не хочеться відштовхнути людей. З цієї причини багато місіонерів обережно підходять до проповіді, вчення про хрещення Святим Духом¹. Говорячи це, я не переслідую цілю когось осудити – їхній підхід цілком резонний, особливо якщо намагаєшся досягнути людей різного походження і з різним досвідом життя.

Пастори ж повинні погодитися з тим, що хрещення Святим Духом – це біблійне і життєво необхідне переживання для їхньої церкви сьогодні. Підійшовши до цього питання більш творчо, обдумавши все наперед, пастори зможуть підвести людей до рішучого у їхньому житті переживання, а не налякати. Деякі молоді служителі ідуть з п'ятидесятиницьких кіл, оскільки вважають, що «мови»² – це вже недостатньо коректне теологічне питання. У більшості випадків вони борються не стільки з теологією, скільки з методологією, яка мала місце у минулому. Всі ті, хто відійшов від п'ятидесятиницької традиції, з ким я

ШІСТЬ КРОКІВ до отримання хрещення Святим Духом

1. Прагни (Мр. 11:24; Мт. 5:6).
2. Проси (Мт. 7:7).
3. Дивися на Ісуса (Дії 1:8).
4. Приймай (Гал. 3:14).
5. Хвали Господа (Пс. 21:4).
6. Говори на новій мові (Пс. 80:11).

Гарі Гроган, Урбана, штат Іллінойс

знайомий особисто, говорять на мовах в молитвах наодинці з Богом. Але тепер, замість того, щоб підводити інших до цього радісного переживання, вони позбавляють людей прекрасного дару. Це сумно.

Хрещення Святим Духом – це актуальне біблійне переживання, обіцяне особисто Ісусом Христом (Лк. 24:49). Я прошу без будь яких «але», щоби пастори просто і чесно згодилися: «Так, саме так говорить Біблія». Ось з чого необхідно почати. П'ятидесятниця – це не просто переживання в якійсь окремій культурі, з якої ми є виключенням, це те, що заповідав Ісус, це біблійна практика, це переживання сьогоднішнього дня.

ПІДХОДЬТЕ ДО ВИКЛАДАННЯ ВЧЕННЯ ПРО ХРЕЩЕННЯ СВЯТИМ ДУХОМ ТАК САМО ТВОРЧО, ЯК ВИ ПІДХОДИТЕ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНШИХ ТЕМ

Що мені подобається у сьогоднішньому поколінні, то це творчий підхід та інновації. Тому будьте креативними (вірними Божому Провидінню), подаючи цю велику істину. Використовуйте закладений у вас Богом творчий потенціал, щоби Слово було викладене цікаво й переконливо.

Марк Баттерсон, пастор церкви «Нешнл Коммюніті» у місті Вашингтоні, відмічає, що креативність людей – це ще одне свідчення того, що ми – подоба Божа. І я згідний з ним. Ми повинні бути подібними Богу в проголошенні істини хрещення Святим Духом.

Я використовував серію недільних проповідей про П'ятидесятницю, написаних Роном Бонтрагером, пастором церкви «Лейкв'ю», Індіанаполіс, штат Індіана. Вона називається «Енергетичний напій». Група молодих людей з нашої церкви, які відповідають за креативне служіння, розставили біля сцени більше 100 пляшок енергетичного напою. Кожну неділю ми роздавали напої. Це був простий та цікавий спосіб представити хрещення Святим Духом. Після третьої проповіді ми всі вийшли вперед і почали поклонятися Богові. Багато вперше заговорили на незнайомих мовах, отримавши свою молитовну мову. Це було цікаво і просто. Через декілька

тижнів ми отримували повідомлення по електронній пошті і свідчення інших людей з церкви, які заговорили іншими мовами вдома, просто читаючи Біблію. Один з них отримав хрещення Духом Святим за кермом, по дорозі на роботу.

ПЛАНУЙТЕ НАПЕРЕД

Сплануйте серію недільних проповідей або скажіть одну проповідь на тему П'ятидесятниці, приурочивши її до свята Трійці. Замість того, щоб нехтувати хрещенням Святим Духом, дайте можливість Духу Святому через цю серію проповідей діяти в контексті культури вашої церкви. Можна провести урок про відносини зі Святим Духом на останньому занятті «Альфа-курсу», або провести окремий семінар про хрещення Святим Духом. Важливо перебороти спокусу нічого не робити у цьому напрямку. Лютеранською церквою в Сент-Пауло, штат Міннесота, проводиться багато заходів, семінарів, уроків про хрещення Святим Духом різними креативними способами. Вони проводять більше заходів у зв'язку з хрещенням Духом Святим, ніж більшість харизматів чи п'ятидесятників.

Частина служіння пастора – це говорити про те, що справді необхідне, але про що іноді не дуже хочеться говорити. Для мене це проповідь про гроші. Я не люблю проповідувати про гроші, але знаю, що, коли я роблю це, моя церква отримує благословення як результат мого послуху. Якби все, про що пасторам необхідно було проповідувати, було слово про благодать, тоді пасторство було би не такою важкою працею; але насправді бути пастором не так-то легко.

Протистаньте спокусі і не чекайте, поки хрещення Святим Духом стане абсолютно зрозумілим явищем. Це просто наша робота як керівників – наставляти народ і вказувати їм шлях. Нам необхідно створити всі умови для їхнього нормального росту, і зробити ми це зможемо, якщо будемо планувати наперед.

УНИКАЙТЕ РОВІВ ЛЕГАЛІЗМУ ТА ЛІБЕРАЛІЗМУ

Ми бажаємо своїм людям лише самого найкращого, і зовсім не хочемо, щоби наше неправильне відношення до них, чи нехтування Словом Божим стало перепорою в їхньому ходженні з Господом. Нехтування вченням про хрещення Святим Духом приводить до того, що люди стають занадто критичними і часто потрапляють у *рів лібералізму*. Під лібералізмом я маю на увазі *відсутність балансу, дисбаланс*.

Незрівнянно краще їхати дорогою, ніж з'їхати з неї в кювет. Люди отримують травми, машина належить ремонту, і найменша з усіх бід – поїздка відкладається на невизначений час, а це стосується не лише водія, а й пасажирів. Іноді необхідно, щоб нам нагадували, що покликання наше у тому, щоби проповідувати Слово (2Тим. 4:2). Ми ж хочемо це робити, тільки якщо наша проповідь підходить під культурний контекст. Хрещення Духом Святим – це чудове переживання, яке особливим чином збагачує життя людини. Потрібно старатися не потрапити до пастки байдужості. Так само потрібно намагатися уникати легалізму (лицемірства), або законництва. Законники вічно незадоволені всім, що пропонується, і всім, що робиться. Справді, можна спостерігати відсутність балансу в таких людей. Часто законники прив'язують П'ятидесятницю до визначеного стилю проповіді,

співу або якихось методів. Вони схильні відкидати все, що не доступне для їхнього розуміння.

Одна жінка-п'ятидесятниця, яку я назву законницею, потрапила до нашої церкви, саме коли я проповідував про хрещення Святим Духом. Я робив це у формі діалогу, в розмовному стилі, а потім був час для поклоніння і молитви біля вітара – приблизно 10 хвилин. Того ранку близько 20 людей почали говорити в молитві на інших мовах, серед них Еріка Харольд, «Міс Америка» 2003 року. А та жінка-законниця підійшла до мене після служіння і сказала: «Ці люди не могли насправді отримати хрещення Святим Духом». Я запитав, чому вона так вважає, а вона відповіла: «Тому що вони недостатньо голосно молилися і щось замало у них було емоцій». Вона була у пастці законництва.

Щоб уникнути цих двох тенденцій, описаних вище, нам необхідно зрозуміти, що ми самі нікого з людей не можемо спасти, то чому ж ми думаємо, що зможемо когось наповнити Святим Духом? В обох випадках наше завдання – просто навчати людей Божому Слову і створювати відповідні умови, щоби Господь робив Свою роботу. Проповідуйте про спасіння, і люди будуть спасатися. Проповідуйте про хрещення Духом Святим, і віруючі будуть отримувати хрещення Духом Святим. Ми отримуємо те, про що проповідуємо.

Щоби не потрапити у рови законництва і лібералізму, пастору необхідно звільнитися від розуміння, що всі служіння повинні проводитися тільки за кафедрою. Навчіть людей бути в молитовному стані духа, щоби вони у будь-який момент могли підійти і помолитися за людину, яка бажає присвятити своє життя Богові або отримати наповнення Духом Святим. Щоби люди отримували спасіння, зовсім необов'язково проповідувати в стилі Біллі Грема; щоби вони отримували хрещення Святим Духом, необов'язково проводити зібрання під відкритим небом, як в день П'ятидесятниці. Сьогоднішня аудиторія потребує нових методів.

Не завжди люди відразу відповідають на вістку про спасіння. Те ж стається і з хрещенням Святим Духом. Не завжди люди відгукнуться відразу, але колись деякі з них обов'язково відгукнуться.

МОЛІТЬСЯ, ЩОБИ ЛЮДИ ОТРИМУВАЛИ ХРЕЩЕННЯ ДУХОМ СВЯТИМ

Молитва про хрещення Духом Святим не вимагає спеціальних дарів чи здібностей. Все, що ми робимо, – це навчаємо людей, що про це говорить Боже Слово, підходимо до цього творчо, намагаємось узгодити це з контекстом культури, в якій ми проповідуємо, щоби не відштовхнути людину, а потім молимося, щоби Господь спас і хрестив Духом Святим Свій народ. Я підбадьорюю молодих пасторів молитися наступним чином: «Ісусе, ми маємо потребу в тому, щоби Ти хрестив цих людей Святим Духом. Ти обіцяв зробити це, і ми просимо Тебе про це». Вилийте Йому свої переживання про людей, які починають вести себе дивно, голосно, демонстративно і лякаюче. Попросіть Його потурбуватися про це.

У місті, де я є пастором, розташований великий університет. Наші служіння відвідують люди абсолютно різних соціальних прошарків, з різним суспільним становищем. Ми стараємось робити все добре і в усьому зберігати порядок. Я бажаю допомогти

людям встановити відносини з Богом, щоби вони отримували спасіння і хрещення Святим Духом, але я не хочу, щоби консервативні культурні устої відштовхнули їх. Я говорю Господу, що не соромлюсь Його, але прошу, щоби Він допоміг мені здійснювати цю роботу в нашому оточенні.

В минулому деякі консервативні церкви залишили в стороні наповнення Духом, тому що приурочили його тільки до вечірніх недільних служінь і до служіння в середу. З причини великих культурних змін, які стаються через відміну вечірніх недільних служінь, обов'язковим є вчення про хрещення Святим Духом на служіннях у неділю вранці, на молодіжних служіннях, а також на інших важливих заходах.

ВИЗНАЙТЕ СВОЇ СТРАХИ І «ВІДФОРМАТУЙТЕ» СВОЮ СВІДОМІСТЬ

Павло говорить до Тимофія: «Бо дав нам Бог не духа страху, але сили і любові, і здорового розуму» (2Тим. 1:7). Так само як жорсткий диск комп'ютера час від часу потребує того, щоби його відформатували, таку потребу маємо і ми. Нам необхідно позбутися від страху як від непотрібного мотлоху, який стримує нас від того, що ми повинні робити. Ми не можемо дозволити собі піддатися своїм страхам. Сильне бажання перемагає невпевненість і страх. Якщо у нас просто є бажання, і ми просимо Господа дійсно допомогти нам, Він допоможе. Якщо ми будемо вірні, Він також буде вірний і вилле Дух Святий на віруючих.

Не слід втрачати голову і влаштувати циркове шоу з проповіді про істину хрещення Святим Духом. Але вашим бажанням повинно бути: «Проповідуй Слово наполегливо і повсякчасно, виправляй, забороняй, переконуй з усяким довготерпінням і навчанням» (2Тим. 4:2), що ви і обіцяли робити, коли приступали до повноевангельського служіння. Пастори у своїй постійності в служінні Богові повинні виконувати те, що Йому обіцяли. Нам потрібні молоді безстрашні служителі, які покажуть приклад, як служити у постхристиянській культурі.

Пастору необов'язково кожну неділю проповідувати про Духа Святого, але що важливо – це бажання і готовність навчати про цю п'ятидесятницьку доктрину. Можливо, ефективною стала би серія проповідей, або одна проповідь на свято П'ятидесятниці. Якщо нема гріха у тому, щоб проповідувати про втілення і воскресіння лише на Різдво і Пасху, то чому ж деякі п'ятидесятники, які називають себе духовними, вважають, що якщо ми навчаємо про Духа Святого лише раз в рік, ми щось губимо? Не дозволяйте законникам руйнувати вашу проповідь про Святого Духа. Можна і впродовж року говорити про Духа Святого, наприклад, наступним чином: «Щоб перевірити, чи істинне хрещення Святим Духом, вам необхідно шукати його, як ви шукали пізнання Христа особисто. Наша церква має Біблію своєю основою. Я обіцяю вам, що не буду навчати про це, якщо цього не буде в Слові. Пізнайте свою молитовну мову, яку Бог приготував для вас».

Те, як ми будемо викладати вчення, вплине на сприйняття людей: воно або відштовхне їх, або підштовхне до нього. І наше бажання як служителів – досягнути людину, достукатися до неї, але не відштовхнути.

Я також говорю про хрещення Духом Святим в кінці молитовного служіння, коли люди виходять вперед. Я показую презентацію в «Power Point», в якій викладаю основні тези про хрещення Святим Духом (див. «Шість кроків до отримання хрещення Духом Святим»). І майже кожного разу люди отримують хрещення Святим Духом і починають говорити на мові, яку ніколи до цього не знали.

Звичайно, атмосфера на молитовному служінні відрізняється від служіння в неділю вранці. Бо ж в неділю вранці приходять різні люди: просто цікаві, люди з «показним» християнством. Я не соромлюсь бути п'ятидесятником. Все полягає в мудрості, яку необхідно мати служителю, щоб досягнути якомога більше людей для Христа. Врешті-решт, основна ж причина, чому Ісус заповідав нам отримати обіцяне від Отця, – щоб ми були свідками (Дії 1:4-8).

Багато-хто складає своє розуміння

про П'ятидесятницю за фільмами, наприклад такими, як «Апостол», або зі слів телевізійних евангелістів, над багатьма з яких сміються. Через ці перешкоди багато бояться вчити людей і молитися про те, щоби люди отримували хрещення Святим Духом. «Відформатуйте» свою свідомість, знищте всякий страх, щоби ви могли навчати про хрещення Духом Святим в контексті культури вашої церкви і у згоді з самим собою. Те, що підходить для евангелізацій, з'їздів, таборів, переважно не працює на служіннях у неділю вранці. І це нормально.

ВИСНОВОК

Я прошу прощення у молодого покоління наших служителів, які іноді вони відчують себе покинутими. Вибачте нас, що ми не є для вас духовними батьками. Вибачте нас, що ми підносимо якісь методи чи способи до рангу священного і недоторканного. Не повторюйте наших помилок і прийміть хрещення Святим Духом. Моє побажання молодим служителям: «Отож, браття, бажайте пророкувати, та й говорити мовами не бороніть!» (1Кор. 14:39).

Мені подобається молитися на мові, яку я ніколи до того не знав. Багато разів, коли я не знав, як поступити, я молився в Дусі, і Господь давав мені слово мудрості, пророцтво, побудження молитися за зцілення людини, за її проблемну ситуацію. Багатьом людям, яких я знаю і люблю, необхідне наповнення Святим Духом для свідчення невірнучим. Ніхто з нас не має права не проповідувати про хрещення Святим Духом. Нам потрібно вчитися робити це все краще і краще, руйнуючи міфи. Для кожного, хто отримує Дух Святий, – це велике благословення. Як молодий служитель, будь креативним, спланованим, тримайся подалі від пасток, молися Господу, щоби Він хрестив Духом Святим народ, і позбався від своїх страхів, «відформатувавши» свідомість. Усі ми боремось. Проповідувати про хрещення Духом Святим у постхристиянській культурі – це боротьба для багатьох служителів. Але знайте, що вас люблять, у вас вірять і вам надається свобода дій, щоби самим у всьому розібратися і зрозуміти. Давайте ж у нашому слідуванні в одному напрямі обійmemo один одного і підемо разом. Я передаю вам естафетну паличку.

ПРИМІТКИ:

¹ Можна використовувати термін «хрещення у Святому Дусі», але я надаю перевагу «хрещення Святим Духом».

² Мені більше подобається вираз «говорити незнайомою мовою», тому що вираз «говорити мовами» має надто велике емоційне теологічне забарвлення.

Гарі Гроган,
старший пастор,
Урбана, штат Іллінойс

Припинення чудес?

Епоха апостолів з позиції Біблії, а також з точки зору теології та логіки

Багато християн вірять, що духовні дари зупинилися із смертю апостолів. Чи готові п'ятидесятники пояснити, чому вони вірять, що чудеса стаються і в наш час?

Петро та Іван зіціляють кривого біля Красних воріт (Дії 3:1–10)

Іноді п'ятидесятників просять пояснити, чому вони вірять і чому вони поступають так чи інакше. На жаль, більшість з них не «готові кожному, хто вимагає відповіді... дати відповідь...» (1Птр. 3:15). Часто так трапляється або, тому що п'ятидесятники не підготовлені навести факти, на яких базуються їхні дії, або, тому що вони ніколи не задумувалися про зміст своєї віри. Замість цього вони сором'язливо намагаються наводити приклади з власного досвіду ніби на свій захист. Але ті, які задають їм питання, зводять такі аргументи до нуля: «Для тебе це нормально, але до нас це жодного відношення не має». Тому важливо, щоби пастори підготовлювали своїх членів дати відповідь, чому п'ятидесятники вірять, що Бог все ще звершує чудеса.

Одне з питань, яке найчастіше задають п'ятидесятникам, – це чому вони вірять в чудеса, в дари Духа, в особисті відкриття і в те, що Божественне втручання продовжує здійснюватися і сьогодні. Більшість християн за межами п'ятидесятницької/харизматичної традиції вважають, що прояви Духа закінчилися, коли помер останній апостол, часто посилаючись на це як на кінець епохи апостолів.

Цей термін означає, що Божі відкриття і чудеса, які не проявлялися понад 400 років, знову почали діяти серед людей в період приблизно з 30-го по 90-ий рік н. е. Згідно цієї теорії Божі чудеса і відкриття були відсутні впродовж 400 років, а відновилися лише в період приблизно з 30-го по 90-й рік н. е. Припускається, що з завершенням епохи апостолів чудеса і відкриття знову були забрані від людства до другого приходу Христа.

СПРОСТУВАННЯ ІСТОРИЧНИХ І ЛОГІЧНИХ АРГУМЕНТІВ НА КОРИСТЬ ТЕОРІЇ ЕПОХИ АПОСТОЛІВ

Термін «епоха апостолів» використовується диспенсціоналістами (добровільними відступниками від Бога і Церкви) і богословами завіту як

термін, який визначає завершення біблійного канону. Обидва ці напрями намагаються використовувати термін «епоха апостолів», щоб пояснити завершення формування канону Нового Завіту. Їхнє логічне пояснення полягає у тому, що завершення апостольського періоду в історії Церкви передбачає натуральний і логічний кінець отримання відкриттів. І це, у свою чергу, визначило кінець написання богодухновенних Писань, які ми називаємо Новим Заповітом. Проте не варто приписувати завершення формування канону людським діям, (канон Нового Завіту утворився задовго до того, як утворилися якісь церковні ради, щоб офіційно затвердити їх), чи то смерті апостолів.

Ніде у Новому Заповіті не знайти ні терміну «епоха апостолів», ні поняття, яке воно визначає. Це означає, що вчення про існування епохи апостолів і його наслідки – завершення канону і припинення часу відкриттів – є постновозавітним утворенням (відкриттям). В такому випадку ми приходимо до логічних суперечностей. Згідно логіки не можна стверджувати, що з часу завершення написання Нового Завіту відкриття закінчилися, і в той же час стверджувати, що маеш відкриття про це.

Вчення про завершення часу відкриттів і чудес базується на небіблійних і постбіблійних постулатах. Проте ті, хто притримуються цього вчення, підносять його мало не до рівня канону (прирівнюючи до біблійного авторитету). Це підтверджується тим фактом, що церкви, які слідують вченню епохи апостолів, дозволяють йому керувати своєю вірою та діями. А оскільки питання віри і дій у протестантизмі повинні здійснюватися лише по Божественному відкриттю, то можна зробити висновок, що це не-біблійне вчення заміщає відведене Біблії місце. За іронією долі ті ж люди, які відстоюють унікальний статус Писання, притримуючись вчення про припинення відкриттів, підносять свої власні небіблійні відкриття до рівня Біблії, а це те, в чому вони найчастіше звинувачують п'ятидесят-

ників і харизматів.

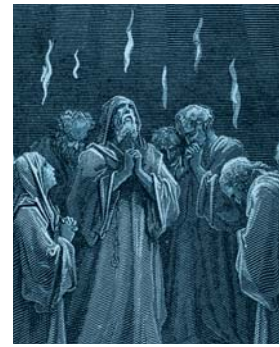
Прибічники вчення епохи апостолів намагаються базувати свою думку, посилаючись на старозавітний канон. Вони стверджують, що відкриття і чудеса зупинилися з останнім пророком Старого Завіту, що є для них аналогічним по відношенню апостолів у Новому Заповіті, стосовно відкриттів і чудес в епоху Церкви.

На перший погляд здається, що це достатньо вагомий аргумент. Але при більш уважному дослідженні виявляється його неспроможність. Як і Новий Завіт, канон Старого Завіту не був вибраний голосуванням офіційних органів, він не визначався довготою життя когось з людей, але склався у спілці людей, об'єднаних однією вірою.

По-друге, багато пророцтв і чудес, які відносяться до міжзавітного періоду, засвідчені в таких літературних джерелах, як писання Йосифа Флавія, сувої Мертвого моря, рання література раввинів, апокрифи і псевдоепіграфи. І по-третє, історичні описи, наведені у Новому Заповіті, подають події, які відбувалися у міжзавітний період.

І Матвій, і Лука наводять відкриття, свідчення про явлення ангелів, пророцтва і чудеса, які передували зачаттю, народженню і початку служіння Ісуса. Захарій отримав відкриття і прорік пророцтво (Лк. 1:11-20, 67-79). Йосип у сні отримав надприродне відкриття і вказівку (Мт. 1:20-24; 2:13; 19:22). Марія отримала відкриття і сповнилася Духом, заспівавши пісню хвали (Лк. 1:26-38, 46-55). Симеон отримав відкриття задовго до всіх подій, пов'язаних з народженням Ісуса і Івана Хрестителя (Лк. 2:25, 26). Як і пастухи (Лк. 2:8-16), Симеон отримав Божественну вказівку до дії (вірш 27). Марія зачала надприродним способом (Мт. 1:18-20; Лк. 1:30-35). Мудреці були направлені Божественною силою, отримавши надприродний знак (Мт. 2:1, 2, 9, 10) і сон (вірш 12). Ці та інші подібні події свідкують про те, що у Новому Заповіті відкриття і чудеса відбувалися ще до народження Ісуса і до початку Його служіння.

На основі цих досліджень можна зробити висновок, що в історії Ізраїля,

Зішестя Святого Духа в День Пятидесятниці (Дії 2:1-4)

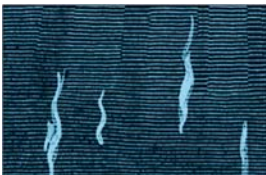
Вчення про завершення часу відкриттів і чудес базується на небіблійних і постбіблійних постулатах.

Рання Церква вірила, що у Божих задумах постійно був план викуплення. Він не випускав його з поля зору від створення до втілення і вознесіння.

Апостол Павло
у в'язниці пише
Послання до Ефесян

*І хоча у нас є
Старий і
Новий Завіти,
Господь
продовжує
направляти
Свою Церкву
пророчим
голосом.*

*Незрілість і
неправильна
поведінка
Церкви у
минулому і
теперішньому
служать
основою
неправильного
відношення до
духовних дарів.*

яка передувала народженню Ісуса, не було періоду зупинення чудес і пророцтв. Більш глибоке вивчення цих питань не лише заперечує докази зупинення пророцтв і чудес, але й доводить протилежне.

НЕЗМІННІСТЬ БОГА, СВЯЩЕННІСТЬ ІСТОРІЇ І РІЗНИЦЯ МІЖ НАТХНЕННЯМ І КАНОНІЗАЦІЄЮ

Наш Бог – Бог Біблії, історичний Бог Ізраїля – Господь постійності. Він незмінний, а не капризний і мінливий, як часто описували язичницьких божеств у древній міфології. Бог Біблії – це Господь завіту вірності. Він не змінюється (Пс. 54:20; 101:28; Іс. 46:4; Мал. 3:6; Євр. 1:12), і Його Слово перебуває вічно, воно незмінне (Іс. 40:8). Він вчора і сьогодні, і навіки Той самий (Євр. 13:8). В Ньому нема зміни чи «тіні переміни» (Як. 1:17). Він постійно має справу з людиною, і в Його відносинах з нею Він виявляє послідовність. І наш час не є винятком. Оскільки чудесні діла Господні не зупинялися у міжзавітний період, то висновок, що Він буде діяти по-іншому у пост-новозавітний період, нелогічний і неможливий.

Для того, щоб зрозуміти тенденції міжзавітного періоду, необхідно розглянути деякі питання, які виникають при посиленні на міжзавітний період. Перш за все, вся історія священна. Господь у такій же мірі приймав участь у житті Своїх творінь у міжзавітний період, як і в наші дні. Наприклад, багато пророцтв, записані у Книзі Пророка Даниїла, виконались у міжзавітний період. На додаток до цього у Новому Завіті наводяться приклади (описані вище) про Божі діяння, які відбувалися ще до того, як Новий Завіт вступив у силу. Отже, Божя рука була на народі ізраїльському, на поколінні Юдиному, на роді Єсеевому і на насінні Давида.

Також очевидний той факт, що і в міжзавітний період Бог не залишив без уваги нащадків Давида, і, врешті, Месія прийшов у світ саме через цей рід. Генеалогія Ісуса і включені в неї імена підтверджують той факт, що в Бога рід Давида був під пильною ува-

гою, і він контролював процес (Мт. 16:13-16; Лк. 3:23-27). Очевидно, дуже важливою є повнота цієї історії, бо ж її викладанням керував Сам Святий Дух. Дух Святий не проводив межі між земним і духовним (біблійним) у генеалогії Ісуса, записаній у Євангелії від Матвія або в Євангелії від Луки. Більше того, збереження цих віршів ранньою Церквою і її відношення до них означає, що вони вірили, що у Божих задумах постійно був план відкуплення (сюди входять і Божественне керівництво історією людства, і відкриття, і чудеса). Він не випускав його з поля зору від створення до втілення і вознесіння. Рання Церква була істинно п'ятидесятницькою церквою.

По-друге. Необхідно зазначити відмінність між пророцтвами і канонним Писанням. Сьогодні у багатьох п'ятидесятницьких церквах все ще звучать істинні пророцтва. Але не можна ставити поряд пророцтва у Писаннях і сучасні пророцтва. Біблійний канон вже завершений, і тому ці пророцтва не можна включити в канон Писання. Послання Бога Своїм людям відносяться до конкретного часу, місця і ситуації. Вони не визначають поведінку і віру для всіх людей, в усі часи і для будь-якого місця. Більше того, їхня правомірність визначається стандартом відкриття Божого Слова, тобто Біблією.

Подібним чином можна розглядати і пророцтва у міжзавітний період. Ці пророцтва відображають духовний стан конкретних людей або групи людей, стосуються їхніх потреб, хто б не промовляв їх. Те, що пророцтво було одним із засобів спілкування, є історично засвідченим фактом. Це засвідчено у літературних історичних джерелах, хоча вони і не канонічні, це підтверджує той факт, що Господь керував процесом формування канону і усього, що в нього ввійшло. Залишилося лише доказати зв'язок між Старим Завітом і пророцтвами міжзавітного періоду за аналогією із зв'язком, який існує між Новим Завітом і пророцтвами наших днів.

Старий і Новий Завіти є каноні-

зованим Писанням. Вони як такі відображають кульмінаційні події, які відбувалися під прямим Божим керівництвом. Писання – це нормативний документ, єдине правило для нашого керівництва нашою поведінкою і вірою, яке підходить у будь-який час. Пророцтва міжзавітного періоду і сучасні пророцтва, згідно Писання, такими не є. Ні ті, ні інші не є універсальними за Божественним визначенням. Вони не підходять у будь-який час, а також не є нормативними. І ті, і інші обумовлені часом, місцем та ситуацією, і тому вони не можуть служити еталоном для формування основ віри і поведінки. У міжзавітний період народ Божий потребував пророчого голосу. Навіть незважаючи на те, що у них була Біблія (Старий Завіт), їм необхідно було чути пророчий голос, який виправляв, давав підтвердження, вселяв надію, підбадьорював, наставляв, закликав до покаяння, як це робить Бог і в наші дні. Бог у своїй мудрості і постійності дає Своїй Церкві таку ж рушійну силу і сьогодні. І хоча у нас є Біблія (Старий і Новий Завіти), Господь продовжує направляти Свою Церкву пророчим голосом. Він досконало знає всю сутність людини та її природу (Бут. 6:5; Пс. 102:12; Мт. 7:11; Рим. 3:23).

З плином часу сутність людини, її потреба у тому, щоб чути пророчий голос Божий залишилися незмінними. Подібним же чином і сутність Бога залишилася незмінною. Він все ще любить Своє творіння, у Нього є план для нього, і Він хоче поділитися цим планом з кожним новим поколінням.

ВЧЕННЯ ПРО ЕПОХУ АПОСТОЛІВ І ВЧЕННЯ НОВОГО ЗАВІТУ

У Новому Завіті можна знайти факти, які свідчать проти теорії епохи апостолів, теорії припинення пророцтва та інших надприродних феноменів. У Посланні до Ефесян (4:11) написано, що Господь для збудови Своєї Церкви поставив «одних апостолами, інших пророками, інших євангелистами, інших пастирями та вчителями». Видається, що ті, які виступають за теорію існування епохи апостолів і

припинення пророцтва, вибірково підходять до цього вірша. З одного боку, ніхто не оспорує існування обов'язку євангелиста, пастора чи вчителя. З іншого боку, існування посади апостола чи пророка ставиться під сумнів в силу того, що в основі цих служінь лежить відкриття.

Цю проблему характеризує вибірковий підхід. І Господь, і апостол Павло, як співавтори цього уривку, очікували, що це перелічення буде сприйматися в єдності, цілісно. У цьому місці Писання ніщо не вказує на те, що можуть існувати якість розбіжності в період дії тих чи інших служінь, перелічених у ньому. Тому будь-яка маніпуляція цим уривком, скорочення чи диференціація (розчленування цілого на якісно відмінні частини) його спотворюють його зміст. Тим не менше Павло обмежує період дії цих служінь часовими рамками. Уривок вказує на те, що одного разу всі вони перейдуть, закінчаться. Проте слід ставити питання не «Які з них?», а «Коли це станеться?». Вірші 12 і 13 дають відповідь на це запитання. Ці служіння дані «на звершення святих, на діло служіння, на збудування Тіла Христового, доки 1) дійдемо всі до з'єднання віри 2) і пізнання Сина Божого, 3) до мужа досконалого, 4) до міри зросту повноти Христової».

Жоден християнин не досяг ще ні однієї з цих цілей. Таким чином, кожне із служінь, перелічених у Посланні до Ефесян (4:11), все ще необхідне для зростання Церкви. Далі можливо припустити, що незрілість і неправильна поведінка Церкви у минулому і теперішньому служать основою неправильного відношення до духовних дарів. «Члени тіла, що здаються слабшими, ті тим більше потрібні... коли терпить один член, то терплять з ним усі члени» (1Кор. 12:22, 26; зверніть увагу на те, що контекст цього уривку, зокрема, пов'язаний з питанням, яке обговорюється вище).

Друге місце, яке слід розглянути, записане у Посланні до Римлян (11:29): «Бо в даруваннях і покликанні Бог є незмінним». Очевидно, що «дари», згадані тут, є духовними дарами з Першого Послання до Коринтян (12). У цьому змісті найближчий контекст цього уривку не пов'язаний з уривками, які цитувалися вище. Тим не менше головний принцип і в першому, і в другому уривках діє ідентично. В уривку з Послання до Римлян (11:29) говориться про вірність і постійність Бога у Його відносинах з людиною. У Своїй непорочній сутності Бог не міг відмовитися від Своїх обітниць ізраїльському народові, більше того, саме завдяки сутності Бога Він не залишив Свою Церкву без духовних дарів в період її існування.

Третій уривок, на який слід звернути увагу у вищевикладеному контексті, записаний у Книзі Дій (2:39). У своїй першій проповіді, на фоні есхатологічних (вчення про останній час світової історії) очікувань, Петро проголосив, що Господь обіцяв дати їм Святого Духа, який буде перебувати в людях. «Бо вам належить обітниця і дітям вашим і всім дальнім. Кого б не прикликав Господь Бог наш». Це місце стало «locus classicus» (класичним місцем) для п'ятидесятницької позиції. У цьому тексті повідомляється, що на початку існування Церкви, коли відбулося вилиття Святого Духа і супроводжуючі його прояви, Петро проголосив, що це переживання абсолютно нормальне для будь-якого періоду існування Церкви. Згадую-

чи одне за одним теперішнє покоління, наступні покоління і всі майбутні покоління, Петро наводить явний апостольський доказ тому, що ця обітниця має відношення до всіх поколінь

Четвертий, менш явний, але не менш важливий для більш повного дослідження Біблії уривок записаний у Першому Посланні до Коринтян (1:7).

Павло відмічає те, що члени Коринфської церкви «у всьому ви збагатились Ним — всяким словом і всяким знанням» (1Кор. 1:5). Істина Євангелії чудесним способом «утвердилася» в них, «так що ви не маєте недостатку ні в якому даруванні» (вірші 6, 7). Слід звернути увагу на закінчення 7-го вірша. Павло стверджує, що коринтяни збагатилися у Христі через те, що свідоцтво Христове чудесним чином утвердилося в них, так що в них нема недостатку ні в якому даруванні, але до визначеного часу, «очікуючи явлення Господа нашого Ісуса Христа». Павло тут наводить той же есхатологічний розклад, що і в Посланні до Ефесян (4:13), і в Першому Посланні до Коринтян (13:10-12). (Ці уривки були роглянуті вище.) Дія духовних дарів прийде до кінця. Але цей кінець не настане з завершенням епохи апостолів або ще з якоюсь історичною подією. Дія духовних дарів прийде до завершення, коли вже не буде більше часу, коли на Землю повернеться Цар і весь земний устрій буде закінчений. Прийде до завершення служіння благовістя. Гріхи і хвороби залишаться в минулому. Не буде більше потреби в дарі відкриття, бо ми будемо спілкуватися з Господом «лицем до лица» (1Кор. 13:12, пор. з 1Пв. 3:2). Навіть дар надприродного знання втратить необхідність, тому що після пришестя Христа «... пізнаю, подібно як я пізнаний» (1Кор. 13:12).

Останній текст Павла, яким, можливо, нехтують більше всього, записаний у Другому Посланні до Коринтян (3:3-11). У цьому тексті апостол порівнює служіння Духа і служіння букви. «Коли ж служіння смерті, письмом вирізане на каміннях, було в славі, так що сини Ізраїлеві не могли дивитись на лице Мойсеєве через минущу славу лица його; *то скільки більше служіння Духа буде в славі?* Бо коли служіння осуду — слава, то тим більше служіння оправдання багатше славою... Коли ж те, що минає, в славі, то *багато більше в славі те, що перебуває*» (2Кор. 3:7-9, 11).

Павло наводить декілька цікавих паралелей між двома служіннями. Головне питання цих роздумів полягає в позначенні того, наскільки служіння Духа, яке Павло характеризує як таке, що перебуває, або постійне, більш славне, ніж тимчасове, чи перехідне, служіння Закону. І знову тут очевидні есхатологічні і пневматологічні (наука про дух) погляди Павла, оскільки в есхатології хрещення Святим Духом і духовні дари є невід'ємною частиною Церкви, постійними характеристиками до пришестя Христа.

Отже, основуючись на твердженнях апостолів Павла і Петра, ми можемо зробити висновок, що навіть якщо існує епоха апостолів, то Церква сьогодні все ще живе у цій епосі.

У світлі цього важко уявити сценарій розвитку Церкви за теорією епохи апостолів. Наприклад, візьмімо служіння Тимофія. Павло поклав на Тимофія відповідальність нести пастирське служіння в Ефесі (1Тим. 1:3). Тимофій був наділений Божою силою після покладення на нього рук пресвітерів і Пав-

ла (1Тим. 4:14; 2Тим. 1:6). Уявіть Тимофія. Який займається пастирськими обов'язками, молиться за зцілення чи вигнання бісів з чийогось єдиного сина чи дочки. А тепер уявіть, що, знаходячись в місті Ефесі (за переданням ранньої Церкви), у той же час апостол Іван, який був останнім з найближчих учнів Христа, перебуваючи у похилому віці, робить останній подих і переходить у Небесне Царство. І що ж, Бог у той момент позбавить Тимофія чудодійної сили, яка діяла до цих пір? Чи зміг би Тимофій дати людині, яка потребувала зцілення чи звільнення, логічне біблійне пояснення, чому людина, за яку Тимофій молився хвилину тому, отримала зцілення чи звільнення, а другий вже ні? Яким свідоцтвом це стало би для місцевої церкви? Лише уявіть, як негативно це відобразилось би на служінні, яке Бог довірив Тимофієві. На особистому рівні він не зміг би вже в послуху виконати доручення, дане йому за Божественним відкриттям, - «розігрівати дар Божий, який в тобі» (2Тим. 1:6).

Очевидно, що такий сценарій просто неможливо уявити. Він суперечить природі Бога, Який постійний, вірний, незмінний, являє милість потребуючому. Такий сценарій суперечить Божому Слову, яке, в силу наведених вище аргументів, підтримує теорію продовження чудес, не маючи аргументів на користь теорії їх припинення.

Подяка Богові, що Церква сьогодні покладає свою основу не на тлінному, слабкому, земному – фізичному стані апостолів, а на вічному – на воскреслому Христі, Який «вічно живий, щоб заступатись за нас» (Євр. 7:25).

НЕПРАВИЛЬНО ТЛУМАЧЕНІ ТЕКСТИ НОВОГО ЗАВІТУ, ЯКІ НАВОДЯТЬ НА ПІДТРИМКУ ТЕОРІЇ ЕПОХИ АПОСТОЛІВ/ТЕОРІЇ ПРИПИНЕННЯ ЧУДЕС

Прибічники теорії припинення чудес зазвичай посилаються на текст, який записаний у Першому Посланні до Коринтян (13:10): «Як же прийде досконале, тоді те, що часткове, зникне».

Тут «досконале» стосується не до періоду Нового Завіту, а до повернення Ісуса Христа, що стає зрозумілим з

вірша 12. Нема потреби оспорювати це. Однак цікаво помітити, що слово «досконале» (грец. «телеіон») стоїть у середньому роді, у той же час слово, яке перекладається як «завіт» (грец. «діатеке»), усюди має жіночий рід. Якби Павло мав намір донести читачеві, що цей субстинтанований прикметник, який використовується тут як іменник, представляє Новий Завіт, він би узгодив слово «досконале» у тому ж роді – жіночому.

Подібний текст у Першому Посланні до Коринтян (15:8): «Наостанок, після всіх, явився й мені, мов якому недородкові», не відмічає завершення відкриттів чи завершення канону. Після того, що сталося по дорозі до Дамаску, Павло продовжував отримувати відкриття. Інші люди у Новому Завіті отримували відкриття після того, як Ісус відкрився Павлу. Більше того, весь Новий Завіт був написаний за натхненням Духа Святого, після зустрічі Павла з Ісусом на дорозі в Дамаск. Чого ж тоді стосується це висловлювання? Павло просто має на увазі те, що з людей, які називалися апостолами, він був останнім, хто бачив воскреслого Христа.

Послання до євреїв (1:1, 2) – ще одне місце, яке часто наводиться на доказ теорії припинення чудес. Проте необхідно відмітити, що «дні ці» є «останніми», а не відкриття Христа у плоті. У протилежному випадку автору довелося би відступити від власного правила, говорячи про відкриття після земного відкриття Христа.

І останній текст, який наводиться прибічниками теорії припинення чудес, - Об'явлення (22:18, 19). Тут віруючим людям наказується нічого не віднімати і не додавати до «книги пророцтва цього». Захисники припинення чудес наполягають на тому, що оскільки книга Об'явлення є останньою книгою Біблії, останньою з канонічних відкриттів, то цей уривок забороняє всі інші відкриття. Виникає чимало проблем з подібним тлумаченням даного уривку. По-перше, автор чітко вказує нам, до чого відноситься ця заборона. Він не говорить загальними термінами, але

говорить конкретно – «пророцтва цього». По-друге, автор не міг мати на увазі Новий Завіт, оскільки він ще не був оформлений як такий. Таким чином, згідно задуму автора, викладена інтерпретація некоректна. І по-третє, в інших книгах також є подібні заборони. Один з прикладів – Повторення закону (12:32). Чи означає цей вірш, що всі пророцтва, записані після Повторення закону, є фальшивими? Надіюся, що ні.

ВИСНОВОК

З цієї статті можна зробити три важливі висновки практичного характеру. Перш за все, ні один з уривків Біблії, ні історичні аналоги не можуть привести надійні докази теорії епохи апостолів і припинення чудес. По-друге, природа Бога, єдине послання Писання і постійно потребує природа впавшої людини – це докази продовження існування чудес і в наші дні. І по-третє, Церква сьогодні стоїть на твердій біблійній основі в тому, що вона шукає більш ефективного служіння Богові через хрещення Святим Духом і духовні дари. У нас є всі основи шукати Божественне керівництво, Його зцілення, захист і турботу про нас. В наші дні такої гострої потреби і таких великих можливостей розігривай «дар Божий, який в тобі» (2Тим. 1:6).

В. Наннелі,
Доктор філософії, професор
Євангельського університету,
Спрінгфілд, штат Міссурі

Чудесне звільнення
Петра з в'язниці
(Дії 12:6–11)

*Основуючись
на твердженнях
апостолів
Павла і Петра,
ми можемо
зробити висновок,
що навіть якщо існує епоха
апостолів, то
Церква сьогодні
все ще живе
у цій епосі.*

*Природа Бога,
єдине послання
Писання і
постійно
потребує
природа
впавшої
людини – це
докази
продовження
існування чудес
і в наші дні.*

БУДЬТЕ ЗАВЖДИ ВДЯЧНИМИ

ВСТУП

У Другому Посланні до Тимофія (3:1-5) зверніть увагу на слово «невдячні». Ми справді живемо в «останні дні», тому що зустрічаємо невдячність всюди. Даниїл був постійно вдячний Богові (Дан. 6:10). Давайте розглянемо чотири місця Писання, які спонукають нас бути завжди вдячними.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

- 1. Будьте завжди вдячними, тому що це воля Бога (1 Сол. 5:18).**
  - а) Ніщо не приходить в наше життя без волі Божої.
  - б) Тому за все дякуйте.
- 2. Дякуйте кожного разу, коли молитесь, тому що молитва приносить мир Божий (Фил. 4:6, 7).**
  - а) Вдячність приносить спокій вашому серцю і розуму, який вище вашого розуміння.
  - б) Тому моліться з подякою.
- 3. Дякуйте за кожного віруючого, тому що він шанує Слово Боже (1 Сол. 2:13).**
  - а) Віра приходить від слухання Слова Божого (Рим. 10:17).
  - б) Віра зростає при слуханні Слова Божого (Пс. 118:9, 11).
  - в) Слово Боже – діюче у кожному віруючому.
- 4. Дякуйте за те, що віруючий відчуває себе у безпеці (Фил. 3:1-6).**
  - а) Віруючий відчуває себе у безпеці не тому, що він вірний, а тому що Бог вірний.
  - б) Ми можемо бути впевнені у тому, що Бог буде працювати над нами до другого пришествя Христа.

ВИСНОВОК

Наведені місця Писання навчають нас, що ми можемо бути у стані постійної вдячності і дякувати Господу у будь якій ситуації.

Джон Вокер